

Mäntsälän ysiluokkalaiset:

EROON RASISTISESTA ARKIPUHEESTA

Teksti ja kuva Minna Suihkonen

Mäntsäläläisen Riihenmäen koulun 9 D-luokka teki kyselyn rasismista koko koululle. Oppilaat huomasivat, että rasismi pesii arkisessa puheessa, vitsailuna ja nimittelynä.

Pari poikaa isosta nuorisoyoukosta päättää varmuuden vuoksi hakata kaksi ohikulkevaa romanipoikaa ja samaan syssyyn väliin tulevan romanitytön. Onneksi yksi poika jengistä ryhtyy lopettamaan nujakointia. Kaverit hämmästyvät, kun paljas-

tuu, että romanityttö onkin hänen tyttöystävänsä.

Kyse on Riihenmäen yläasteen 9 D:läisten rasismia ruotivasta näytelmästä Vierasta on helpo vihata.

– Just tuollaista se on. Joku joka ei ensin tykkää romaneista, voi kuitenkin rakastuakin sellaiseen, kun oppii tuntemaan, luokan tytöt selvittävät.

Riihenmäen yläasteen 9 D:n yhteiskuntaopin tunti otti osaa SPR:n järjestämään rasisminvastaiseen kilpailuun. Näytelmä oli osa luokan kilpailuesitystä.

SPR kampanjoi joka vuosi rasismia vastaan YK:n rasismin vastaisena päivänä koko Suomessa. Tänä vuonna SPR järjesti osana kampanjaa rasisminvastaisen koulukilpailun yläasteiden 7.–9.-luokille. Kilpailutehtävänä oli selvittää, millaista rasismia koulussa ja lähiympäristössä esiintyy ja ideoida tapoja toimia rasismia vastaan.

Rasismipuhe ei ole harmitonta

Riihenmäen koululla ei tällä hetkellä ole ulkomaalaissyntyisiä oppilaita. Siksi koulussa ei juuri ole kokemuksia maahanmuuttajiin kohdistuvasta rasismista.

Aino toteaa kilpailuun osallistumisen kuitenkin avanneen myös omia silmiä.

– Itsekin tajusin, että on joskus tullut sanottua rasistisesti. Nyt olen alkanut kiinnittää siihen enemmän huomiota.

Luokka lähti liikkeelle miettimällä, mitä oppilaat itse ymmärtävät rasismilla. Sitten he tutkivat, mitä rasismi-termillä virallisesti tarkoitetaan. Sen jälkeen oppilaat laativat aiheesta kyselyn koko koulun noin 350 oppilaalle. Lisäksi 9 D:läiset tekivät syvähaastatteluja yhteensä 30 oppilaalle ja muutamalle aikuiselle mänt-

säläläiselle.

Kyselyt ja haastattelut paljasivat oppilaille, että rasismi ilmenee pieninä tekoina.

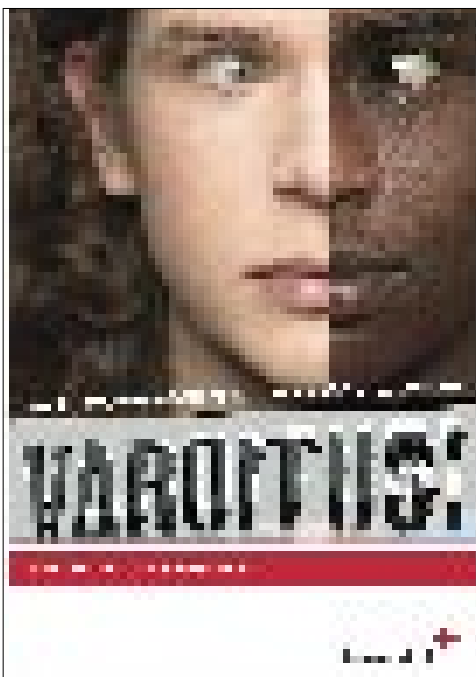
– Rasistinen vitsailu ja nimitely on tosi yleistä, varsinkin nuorilla, sanoo Aino Sulopuisto.

– Siitä on tullut arkipäivän puhekieltä, Sina Nummela jatkaa.

Joni Marttila muistuttaa, että rasismi voi kohdistua maahanmuuttajien lisäksi kehen tahansa. Minkä tahansa massasta poikkeavuuden perusteella voi joutua pilkan kohteeksi.

Tyttöjen mielestä rasismipuhe ei ole harmitonta.

– Kannattaa kuunnella, mitä mieltä ulkomaalaiset ovat sellaisesta vitsailusta. En mäkkään tykkää, jos mun vaatteita arvostellaan mun kuullen, Nummela sanoo.

Jani Heleniuksella, Joni Marttilalla, Marianne Korhosella, Aino Sulopuistolla ja [edessä] Petteri Glansilla sekä Sina Nummelalla on paljon näkemyksiä rasismista.

Ristiriitoja asenteissa

Kyselyt ja syvähaastattelut paljastivat ristiriitaisuuksia rasismiasenteissa. Samat henkilöt, jotka olivat sitä mieltä, että ihmisiä voi luokitella rodun perusteella ja myönsivät nimitelleensä rasisistisesti, kielsivät kuitenkin itse olevansa rasisiteja, ihmettelevät **Sami Helenius** ja **Petteri Glans**. Pari syvähaastateltua poikaa kuitenkin myös tunnustautui rasisiteiksi.

– Monet kyselivät, tuleeko vastauksista jotain seuraamuksia, Glans kertoo.

– Oppilaat tiedostavat jo, että rasismi ei ole hyväksyttävää, ryhmän yhteiskuntaopin opettaja **Tuuja Ilvonen** kommentoi.

Ainoon teki vaikutuksen yhden aikuisen haastattelun toteamus, että rasismi on muinaisjäänne.

– Se on jotenkin jäänyt vaikka

kaikkiällä on jo kansainvälisyyttä.

Kilpailuesityksessään luokka ehdotti että rasismia voi vähentää lisäämällä kansainvälisyyttä koulussa ja tutustumalla ihmisiin vaikka internetin välityksellä. Riihenmäen koululla onkin paljon kontakteja muiden EU-maiden kouluihin ja lähialueille.

Tytöt toivovat, että kilpailua varten syntynyttä näytelmäideaa voitaisiin vielä käyttää hyväksi koulussa.

– Parhaiten asioita huomaa, kun työstää niitä itse.

Luokan mielestä rasismi ei kuitenkaan ole ongelma Riihenmäen koulussa.

– Täällä on niin paljon hyviäkin asenteita. Jos tänne tulisi ulkomaalaisia oppilaita ja rasismia ilmenisi, siihen myös puututtaisiin ja se saataisiin tukahdutettua, Aino Sulopuisto uskoo. □

Helen Taavilasta Toimittajapalkinto 2004:n kansallinen voittaja

Espoolainen vapaa toimittaja, suomentaja Helen Taavila on valittu EU-komission järjestämän ”Moninaisuuden puolesta. Syrjintää vastaan” -toimittajapalkinto 2004:n kansalliseksi voittajaksi Pirkka-lehdessä julkaistulla artikkelillaan ”Kuin kotona romaniperheessä”.

Suomalainen tuomaristo valitsi lähes kolmenkymmenen kirjoituksen joukosta Taavilan suomalaisen romaniperheen elämästä kertovan artikkelin perustein: ”Kirjoitus antaa äänen vähemmistöryhmän jäsenille ja osoittaa, kuinka monilla tavoin vähemmistöryhmään kuulumisen voi vaikuttaa yksilön elämään. Toimittaja käsittelee aihetta rohkeasti ja kattavasti sekä antaa lukijalle uusia oivalluksia ja mahdollisuuden samastua. Valittu aihe on merkittävä niin kansallisesti kuin eurooppalaisittain.”

Ennakkoluulot pois

– Olen iloinen, että romani aiheinen juttu voitti. Romanit tekevät Suomessa arvokasta työtä parantaakseen oman väestönsä koulutusmahdollisuuksia ja työllistymistä. Halusin kertoa juuri näistä aiheista. Kohtasimme valokuvaaja **Pekka Elomaan** kanssa ennakkoluultomuutta ja avoimuutta. Romanien oma asenne antoi juttuun ja kuviin syvyyttä, kommentoi Helen Taavila voittoaan.

Taavilan romaniperheestä kertova artikkeli julkaistiin osana Pirkka-lehden suomalaisista vähemmistöistä kertovaa juttusarjaa.

– Tieto on hyvä lääke ennakkoluuloihin. Suomessa on edelleen mahdollista elää niin, etteivät enemmistön ja vähemmistön edustajat koko elämänsä aikana tutustu toisiinsa ja toistensa kulttuurisiin. Ja koska ei tunneta, muodostetaan käsitykset ennakkoluulojen, uskomusten mukaan. Halusimme poistaa näitä ennakkoluuloja esittelemällä suurimpien vähemmistöjemme, romanien, saa-

melaisten, venäläisten ja somalialaisten elämää. Neljän eri tarinan kautta veimme lukijamme tutustumaan vähemmistöjemme tapoihin ja arkipäivään. Sarja sai lukijoiden keskuudessa erittäin paljon kiitosta, kertoo Pirkkan päätoimittaja **Riitta Korhonen**.

Tuomaristossa vaikuttajia

Suomalainen tuomaristo koostui merkittävistä mediavaikuttajista ja syrjinnän vastaisen taistelun asiantuntijoista: **Leena Pauku** (Journalistiliitto), **Atte Jääskeläinen** (STT), **Tiia Aarnipuu** (SETA), **Auli Korhonen** (SAK) ja **Mikko Puumalainen** (vähemmistövaltuutettu, Vähemmistövaltuutetun toimisto). Ensimmäistä kertaa järjestettyyn toimittajakilpailuun haettiin sanoma-, aikakauslehdissä ja verkkomediassa julkaistuja kirjoituksia, jotka käsittelevät syrjinnänvastaista taistelua ja moninaisuuden edistämistä, etenkin työelämässä.

Taavilan Pirkka-lehden numerossa 1-2/2004 julkaistu artikkeli valittiin edustamaan Suomea EU:n laajuudessa toimittajakilpailussa. Ensimmäistä kertaa järjestetty toimittajapalkinto on osa EU:n ”Moninaisuuden puolesta. Syrjintää vastaan” -tiedotuskampanjaa, joka tarjoaa tietoa eurooppalaisesta syrjinnän vastaisesta lainsäädännöstä, erityisesti koskien työelämässä tapahtuvaa syrjintää. Toimittajapalkinto 2005 laajenee kuvajournalismiin. Lisätietoja ”Moninaisuuden puolesta. Syrjintää vastaan” -kampanjasta löytyy osoitteesta www.stop-discrimination.info. □

Roman Schatz

iskee rakkaudella suomalaisiin kansallispiirteisiin

Teksti ja kuva: Tuula Ainasoja

Suomesta, rakkaudella, -kirjassaan saksalaissyntyinen Roman Schatz piikittelee oivallisesti huumorilla maamme tapoja ja supisuomalaisia kansallispiirteitä. Toimittaja ja TV-tuottaja on koonnut kansien väliin englanniksi ja suomeksi koko joukon kliseitä, joissa on niin paljon totta metsäkansastamme, että oksat pois.

”

Vaikka olisin Saksassa monimiljonääri, en pystyisi ostamaan tätä rauhaa ja hiljaisuutta, jota Suomessa on jokaista varten.

Helsingissä lähes kaksi vuosikymmentä asunut Roman Schatz sanoo kirjoittaneensa pakinakokoelmansa tuoreille maahanmuuttajille, jottei heidän tarvitsisi ihmetellä maan outoja tapoja ja oppia suomalaisuutta kantapään kautta kuten hänelle itselleen kävi.

– Tosiasiassa vaikka kirja näyttää siltä kuin se olisi humoristinen kulttuuriopas maahanmuuttajille, kirjoitin sen kuitenkin enimmäkseen suomalaisille. Halusin osoittaa, että olen ymmärtänyt pari asiaa suomalaisuudesta, jota suomalaiset eivät ehkä olisi halunneet paljastaa, Schatz sanoo veitikka silmäkulmassa ja myöntää vakoilleensa antaumuksella suomalais-mentaliteettia.

Alkuperäisasukkaat eivät ole otaneet näköjään nokkiinsa, vaikka Schatz leukaillee niin suomalaisesta sisusta ja kiro sanojen kirjosta kuin Kalevalasta-

kin **Maarika Aution** herkullisen hauskaasti kuvittamassa teoksessaan. Kirjan ensimmäiset painokset vietiin käsistä ja se nousi hetkessä myyntimenestykseksi.

– Olen saanut kauttaaltaan positiivisia kommentteja, ventovieraat lähettävät sähköpostiviestejä, esimerkiksi että te olette minuaikin suomalaisempi, minä kun en ole koskaan juonut kiljua, lisää tällaista, odotamme seuraavaa ja niin

edespäin.

Tosikoita Schatz haluaa toppuutella ja muistuttaa, että rakkaudesta se hevo-
nenkin potkii.

– Älkää hyvät ihmiset otta-

ko kirjaa niin saakelin vakavasti, en yrittänyt kirjoittaa mitään oikeata analyysiä suomalaisista, Schatz vakuuttaa ja huumorimiestä on helppo uskoa, sillä häntä itseään ei turha totisuus rassaa.

Vakavasti puhuen Schatz tähdentää, että mistä tahansa kansasta tai kulttuurista saisi vähintään yhtä ärsyttävää tekstiä aikaan. Esimerkiksi saksalaisista voisi kirjoittaa sellaista sisältöä, että siitä jou-

tuisi hetimiten kalterien taakse. Omia maanmiehiään kirjailija pitää hieman sääliittävinä, koska he eivät osaa ottaa rennosti, vaan tahtovat olla arkisissakin tilanteissa kokolailla paskantärkeitä.

Pikkupohjola yllätti

Roman Schatz oli jo ennen kirjansa ilmestymistä monille suomalaisille tuttu TV-kasvo ja radioääni, mutta kirjan tuoma julkisuus yllätti hänet perinpohjin.

– Olen tehnyt opetus- ja kulttuurijuttuja ja siksi olin ennestään b-luokan julkkis, mutta se mitä Suomikirjani myötä on tapahtunut, muistuttaa minua Liisa Ihmemaassa tarinoista. Osasin kyllä odottaa, että jos kirjoitan suo-

Roman Schatz sanoo tunteensa toisinaan aitoa vahingoniloa kirjoittaessaan, mutta hänen tarkoituksensa ei ole loukata ketään.

malaisista hauskaan tyyliin ja vähän vyön alle, niin joku sen kustantaa ja joku sitä lukee, mutta se oli todellinen yllätys, että tästä tulee näin iso haloo. Olen saanut kymmeniä haastattelupyynnöitä ja minun on pitänyt ravata useissa talkshowssa.

Schatz myöntää jopa nauttivan sa julkisuudesta, mutta ei hän suinkaan tullut Suomeen päätyäkseen julkikikseksi. Syypää oli suinpäin rakastuminen suomalaiseen vaaleahipiäiseen ja -hiuksiseen neitoseen, johon hän tutustui sattumalta berliniläisellä metroasemalla.

Suomi yllätti Schatzin itse asiassa heti kättelyssä, kun hän muutti vuonna 1986 Helsinkiin, joka oli hänen mielestään Länsi-Berliiniin verrattuna nätti ja hyvin hoidet-

tu, viimeisen päälle toimiva, neliskulmainen ja pieni pikkupohjolan pääkaupunki.

Schatz muistelee, ettei hän tiennyt Suomesta juuri muuta kuin, että täällä on paljon järviä ja metsiä. Toki hän oli kuullut saunasta ja suomalaisten juomatavoista, mutta mies väittää joutuneensa katsomaan kartasta missä Suomi ja Helsinki tarkalleen ottaen sijaitsevat.

– Me saksalaiset emme tosiaankaan tienneet Suomesta juuri mitään. Luulin näkeväni täällä vanhoja puutaloja ja tulevani vanha-aikaiseen maatalousvaltioon, mutta täällähän olikin betonia, terästä ja lasia ja myös teknologiaa enemmän kuin Saksassa. Minut yllätti myös silloinen digitalisoituminen

aste, kun joka toisessa puussa oli pankkiautomaatti ja kioskilta pystyi ostamaan purkkaa luottokortilla, Schatz veistelee muistellen alkutaivaltaan Pohjolan perukoilla, jossa elettiin tuohon aikaan kulutusjuhlan huipulla ja tuoreesta maahanmuuttajasta näytti, että ihmiset suorastaan kylpivät rahassa.

A-luokan maahanmuuttaja

Schatzilla oli Helsinkiin muuttaessaan myös harhaluulo ulkomaalaisten asemasta Suomessa. Hän oli varautunut siihen, että häntä kohdeltaisiin täällä kuin turkkilaisia vierastyöläisiä Saksassa.

– Ajattelin, että minulla on ulkomaalaisena vähemmän oikeuksia, ja kun en tajua mistään mi-

tään, minun pitää opetella ja seurata ja totella. Mutta kävikin toisin päin, minut otettiin avosylin vastaan siihen malliin, että oi sinä pitkä hyvin koulutettu keskieurooppalainen, käy peremmälle ja opeta meille small talkia. Ihmettelin, että mikä noita vaivaa, onko niillä joku kompleksi, kun ne ihailevat saksalaisia, Schatz sanoo ja hörähtää palan painikkeeksi nauruun.

Schatz sanoo tajunneensa vasta paljon myöhemmin, että maahanmuuttajia mitataan Suomessa monella eri mittapuulla.

– Jos en olisi saksalainen, niin kokemukseni Suomessa maahanmuuttajana olisi ollut täysin erilainen. Ensinnäkin sehän on suomalaisten silmissä jo aivan eri asia,

että olen valkoihoinen ja toiseen länsimaalaisena akateemisesti koulutettuna olin 80-luvun Suomessa paras mahdollinen maahanmuuttaja. Olen täällä A-luokan makkaraa.

Niinpä Roman Schatzilla ei ollut vaikeuksia solmia kontakteja kielitaitoiisiin urbaanikulttuurin suomalaisdustajiin, jotka olivat kaikesta suomettumisesta huolimatta hitaasti mutta varmasti eurooppalaistumassa. Mutta oli niin tai näin, Schatzin johdopäätös kehityksen kulusta kuuluu, että ”Venäjällä on Siperia. Yhdysvalloilla on Alaska. Euroopalla on Suomi.”

Kylmä ja kallis paratiisi

”En nyt menisi ihan niin pitkälle, että kutsuisin Suomea paratiisiksi. Se on siihen helvetin paljon liian kallis ja kylmä,” Schatz kirjoittaa kirjassaan ja myöntää, ettei ole koskaan oikeasti katunut Suomeen tuloaan, kunhan omaksi huvikseen ja muiden iloksi vähän valittaa. Itse asiassa hän on kaikesta huolimatta, tai ehkä juuri siksi, aika lailla juurtunut Suomineidon kupeelle. Eikä hän suinkaan ryhtynyt opettamaan suomalaisia jorisemaan jonninjoutavia, vaan hän oppi itsekin vaikenemaan, ainakin joskus, ja nauttimaan luonnonrauhasta, ainakin muutaman päivän annoksina.

– Suomessa puhutaan elintopapokolaisista, mutta minä kutsun itseäni elämälaatuapokolaiseksi. Kun köröttelen sunnuntaina iltapäivällä Porvooseen tyhjällä aurinkoisella moottoritillä niin tulee mieleen, että vaikka olisin Saksassa monimiljonääri, en pystyisi ostamaan tätä rauhaa ja hiljaisuutta, jota Suomessa on jokaista varten ja vieläpä ilmaiseksi.

– Suomessa pidetään vuosittain ilmakitaroinnin maailmanmestaruuskisat, mikä oli hänen mielestään huippu juttu ja selvä merkki siitä, että tämä maa ei voi olla paha. Eikä täällä muuten ole Schatzin huomioiden mukaan kumma kyllä edes pahiksia.

Identiteetiltään 44-vuotias Schatz sanoo olevansa ensisijaisesti hiljalleen harmaantuva keski-ikäinen mies. Kansallisuudeltaan hän mieltää itsensä lähinnä eurooppalaiseksi ja olevansa ennen kaikkea kahden kaksikielisen lapsen onnellisesti eronnut isä.

– Lapseni ilmoittavat ylpeänä, että minä olen enemmän kuin suomalainen ja enemmän kuin saksalainen.

– Lapseni ilmoittavat ylpeänä, että minä olen enemmän kuin suomalainen ja enemmän kuin saksalainen.

nen. Nautin suunnattomasti myös siitä, kun joku vieras tulee ovesta sisään meille kotiin, niin 13-vuotias poikani kysyy englanniksi, että mitä kieltä sinä puhut.

Roman Schatz pitikin päivän selvänä jäädä avioeron jälkeenkin Helsinkiin asumaan. Mikä onni meille kantaväestön edustajille, jääme odottamaan lisää suomalaisuutta käsitteleviä humoristisia tekstejä. Mikä onni hänelle itselleen, että hän pääsi hyvissä ajoin pakenemaan Suomeen. Muutenhan hänestä olisi tullut kenties vääjäämättä maanmiestensä lailla paskantärkeä Sakemanni, eikä miltei pesunkestävä stadin kundi ja hyvä jätkä, joka osaa ottaa kaiken irti suomalaisten kirosojen paletista ja irrotella tarpeen vaatiessa vaikka kiljua juomalla. □

Miten selvitä Suomessa?

Roman Schatzilta kysytään usein neuvoja, miten Suomessa voi selviytyä. Miten rakentaa siltoja ja helpottaa muunmaalaisen ja oman väkemme kanssakäymistä? Tässä muutamia neuvoja, in English, olkaa hyvä.

See where it gets you

I guess after almost twenty years in Finland I qualify as a veteran. People have started asking me for advice about how to survive their stay here.

What have I learned in my many years of exile? What advice could I possibly give? How can we minimize the friction between our beloved host country and our own cultures? How can we bridge the gap, smooth the interaction between the indigenous population and ourselves? For all of you who like numbers: Here is a list with ten things to keep in mind:

1. Learn to eat ice-cream in winter. Learn to speak while breathing in. When counting with your fingers, start with the little one.
2. Use your self-confidence, but never show it off. We all know how much Finns like it when somebody isn't afraid of people, but don't forget that they are a very distrustful lot. Being too much at ease with yourself will make them hate your guts.
3. Fake a general interest in sports. Remembering some names (mostly track-and-field ath-

letes, ice hockey players, motor sports celebrities) will make it possible for you to bond with Finnish men.

4. Never be overtly proud of anything. Understate as much as possible. Hide valuable possessions and belittle your achievements. Make sure your friends don't have any reason to envy you. If you're doing too well, fake a lethal illness, bankruptcy or a serious relationship.

5. Try to develop at least a basic affection for nature and the countryside. You will have to spend a lot of time there anyway, you might as well like it.

6. Never say anything truly negative about their country. Don't forget that notwithstanding gender, age, education, political, religious or other conviction – deep down in his or her heart every Finn is a staunch nationalist.

7. Don't talk about money. Try not to think about it either.

8. Don't be too cynical: Don't start laughing when somebody tells you he actually believes that Finnish tomatoes are the purest in the world, that the government in Helsinki is not corrupt and that his wife is faithful to him.

9. Never underestimate the Finns. They might look deceptively shy, numb or absent, but in reality they are shrewd, ruthless, and ready to do absolutely anything it takes to survive.

10. Give them everything you've got. Get drunk

with them, go to their saunas, jump in their lakes, eat their food, learn their language, sleep with them. See where it gets you.

Lähde:
Schatz, Roman: Suomesta, rakkaudella.
Kuvitus Maarika Autio
Johnny Kniga 2005

Kirjan herkulliset kuvat on piirtänyt Maarika Autio. Free lancerina työskentelevä kuvittaja on tehnyt piirroksia muun muassa SixDegrees -lehden artikkeleihin, josta yhteistyö Schatzin kanssakin lähti liikkeelle.

Tulkki Mina Zandkarimi toivoo apua Iranin naisille

Teksti ja kuva Leena Mäkitalo

Iranilainen Mina Zandkarimi, 43, on asunut perheineen Suomessa lähes kymmenen vuotta. Elämä uudessa maassa ei ole saanut häntä unohtamaan Iranin nuorten naisten kohtaloa.

Mina Zandkarimin ja Masallah Lotfollahin viisi-sihenkinen perhe tuli Suomeen kiintiöpakolaisina Turkista vuonna 1996. He pakenivat Iranista poliittisten syyten takia, koska perheen isä oli mukana kurdien aseman turvaamiseen tähtäävässä toiminnassa. Perheen lapset **Golalah, Sarem ja Sina** olivat silloin 12-, 9- ja neljävuotiaita.

– Tulimme Suomeen helmikuussa, ensin Kokkolaan. Oli kylmä ja paljon lunta, vyötäröön asti. Vieras kulttuuri hämmensi. Tuntuu oudolta, kun kävimme esimerkiksi ruokamarketissa. Iranissa on erikseen leipäkauppa, lihakauppa, hedelmäkauppa. Suomalaisesta marketista tuskin jaksoimme kantaa yhdellä kertaa kaiken tarvittavan. Minua itketti, kun pääsimme painavine kasseinemme kotiin. Tuntui, etten jaksa elää tässä maassa, Zandkarimi muistelee nyt jo nauraen.

Kesä oli perheelle mukavampaa aikaa. He opettelivat ajamaan polkupyörää ja uimaan.

– Teimme retkiä ja tutustuimme ympäristöön. Kokkolassa oli muitakin iranilaista ja kurdilaisia perheitä, myös mieheni sisko, ja saimme paljon suomalaisia ystäviä.

Suomen kieli pelkkää P-kirjainta

– Suomen kieli kuulosti ensin pelkiltä p- ja t-kirjaimilta. Mietin, miten tätä kieltä voi oppia, Zandkarimi sanoo.

– Syksyllä alkaneella suomen kielen kurssilla oli mukana iranilaisten lisäksi venäläisiä ja vietnamilaisia. Menin istumaan heidän viereensä, että joutuisin heti käyttämään suomea mahdollisimman paljon.

Mina Zandkarimi opetti Iranissa luku- ja kirjoitustaitoa aikuisille naisille ja toimi ala-asteen opettajana persian kielellä, joka on maan virallinen kieli. Varmasti ammatinsakin vuoksi hän oppi suomen kielen hyvin, ja Kokkolan ulkomaalaistoimiston virkailija ehdotti hänelle asioimistulkiksi opiskelusta. Hän pääsi kurssille ja on toiminut kurdin, farsin ja darin kielten tulkkina pääkaupunkiseudulla monta vuotta. Työssään Zandkarimi näkee, miten työttömyys kasaa maahanmuuttajien perheongelmia ja vauhdittaa syrjäytymistä.

Kokkolasta perhe muutti Vantaalle ja on viihtynyt hyvin. Masallah Lotfollahilla oli Iranissa oma ruoka-alan yritys, suomalaisittain kahvila. Suomessa hän on joutunut hakemalla hakemaan työtä. Nelisen vuotta hän työskenteli tietokonetarvikefirmassa, mutta jäi viime vuoden lopulla työttömäksi, kun firma lopetti.

– Työ on ensiarvoisen tärkeää myös maahanmuuttajalle. Etenkin miehille, jotka ovat olleet perinteisesti työssä ja moni kotimaassaan merkittävässä asemassa. Työttömyys on heille ja koko perheelle kova paikka. Siitä seuraa masennusta, perheriitoja, monenlaisia ongelmia. Maahanmuuttajan on hyvin vaikeaa mennä sosiaalitoimistoon pyytämään apua.

Zandkarimi toivoo, että suomalaiset työnantajat olisivat suvaitsevampia, eivätkä hylkisi ulkomaalaista taustaa olevia hakijoita.

– Jotkut kokevat, että työnantaja sanoo paikan olevan jo täytetty kun kuulee hakijan puheesta, että tämä on ulkomaalainen. Kaikissa töissä ei tarvita loistavaa kielitaitoa. Maahanmuuttaja, joka lopulta saa työpaikan, on varmasti hyvä työntekijä, koska haluaa pitää paikkansa.

Työssäkäynti itsestään selvää

Mina Zandkarimille työssäkäynti on itsestään selvä valinta. Hän sanoo miehensä aina tukeneen ja kannustaneen häntä, silloinkin, kun hän itse on ollut antamaisillaan periksi. Kaikilla iranilaisilla maahanmuuttajilla ei ole näin. Moni vaimo on perinteisesti kotona hoitamassa lapsia ja perhettä. Elämään saattaa kätkeytyä suuria ongelmia, joista ei puhuta muille.

– Kotona elävä nainen jää uudessa maassa todella yksin, jos hänellä on mies, joka ei hyväksy naisen liikkumista perheen ulkopuolelle. Jos mies on työtön, hän kenties mitätöi naisen vähäisetkin yritykset ottaa kontaktia perheen ulkopuolelle ja purkaa omaa pahoinvointiaan väkivaltaisella käytöksellä ja puheella.

– Väkivaltaa pelkäävä nainen ei välttämättä kerro ongelmista kenellekään, edes maanmiehilleen, vaan jää todella yksin, Mina Zandkarimi kuvaa.

Hänen mukaansa väkivalta ja naisen alistaminen on jokapäiväistä Iranissa. Moni tyttö kokee sitä lapsuudenperheessään ja sen jälkeen avioliitossaan, josta suvut ovat mahdollisesti keskenään sopineet.

Zandkarimi seuraa kotimaansa tilannetta ja siellä käytävää keskustelua muun muassa netistä. www.zananeiran.com-webbisivun mukaan 70 prosentilla väkivaltaa kokeneista naisista on fyysisiä vammoja, ja 90 prosenttia kärsii masennuksesta. Moni itkee koko ajan. Mutta naiset eivät uskalla nousta vastarintaan. Heitä on alistettu monin tavoin pienestä asti. Äidit sanovat tyttärilleen: Miehet ovat miehiä, naiset naisia. Minä olen kestänyt, kyllä sinäkin kestät. Hyvä vaimo pitää perheestä kiinni.

Itsemurha ainoa keino

Epätoivoiset nuoret naiset kokevat itsemurhan ainoaksi keinoksi vapautua. He valelevat itsen-

sä bensiinillä ja syyttävät itseensä tuleen.

– Kun asuin Iranissa, kuulin joka viikko uutisen, jonka mukaan nuori nainen on polttanut itsensä. Se on mielenosoitus ja viesti: huommatkaa minut, nähkää minut ja kärsimykseni, Zandkarimi sanoo.

Itsemurhaa yrittäneitä ei otettu vastaan sairaaloihin.

– Eräänä päivänä mieheni vei tuttavaperheemme polttoitsemurhaa yrittäneen nuoren hoitopaikkaan, joka oli perustettu nimenomaan näitä naisia varten. Kun hän palasi sieltä, hän näki kuu-kauden ajan painajaisia. Miestäni on Iranissa kidutettu ja hän on ollut vankilassa, mutta mikään, mitä hän oli nähnyt ja kokenut, ei ollut hänen mukaansa niin pahaa kidutusta kuin se, mitä hän näki tuossa "sairaalassa".

Zandkarimi huomauttaa, että Iranissa osa naisista myös opiskelee ja on edelleen työelämässä, mutta usein aviomies on silloinkin se, joka käyttää perheessä valtaa.

– Silti on huomattava, että kaikki miehet eivät ole väkivaltaisia. Itse en ole koskaan kokenut väkivaltaa. Mieheni ja isäni ovat aina kannustaneet ja tukeneet minua kaikessa, mihin olen ryhtynyt. Isäni, joka oli itse luku- ja kirjoitustaidoton työmies, sanoi: Huolehdi aina siitä, että oma kätesi on omassa taskussasi eli et ole taloudellisesti riippuvainen miehestä. Silloin voit itse päättää elämästäsi, Mina Zandkarimi sanoo. □

Mina Zandkarimi on toiminut monta vuotta kurdin, farsin ja darin kielten tulkkina.

Lady Ostapeck matkustaa Suomeen seuraavan kerran toukokuussa.

Lady Ostapeck on suomalaisempi kuin sisu

Teksti Hannele Niemi, kuva Pirkko Porkka

87-vuotias amerikkalainen vanharouva Lady Ostapeck haaveilee muuttavansa juurillensa Suomeen. Valokuvaamista harrastava Ostapeck lumoutui kuvista jo kaksivuotiaana.

Lady Ostapeckin juuret ovat Suomessa: isällä, Esa Kaukisella Karjalan Muolaassa ja äidillä Keski-Suomessa. Äiti kuoli pian tyttären syntymän jälkeen. Lady, joka vielä silloin oli Alma, otti hoiviinsa kasvattiäiti Betty Jansson. Betty oli kotoisin Kuortaneelta.

Lady on passissakin Lady. Kaikki Almat ovat onnettomia! hän hyvästeli jo aikoja nimensä. Ostapeck tuli ukrainalaiselta puolisoilta.

Lady muistaa, miten jo kaksivuotiaana lumoutui seinällä riipuvasta valokuvasta.

– Siitä lähtien olen rakastanut kuvia.

Valokuvaaja hänestä tuli kuitenkin vasta monien vaiheiden jälkeen. Lady ehti haaveilla myös pukusuunnittelijan ammatista, opiskella taidehistoriaa ja koota laajan historiallisten asujen kokoelman, jolle valokuvauksen myötä löytyi käyttötarkoitus.

Viis kuvaa ja that's it!

Lady kuvaa yhä, ja siinä työssä hänellä on etua sekä retusoijan taidoista että kiinnostuksesta asuihin. Lady kutsuu ainutlaatuista tyyliään viktoriaaniseksi muotokuvaukseksi. Kuvat hän ottaa pe-

lastusarmeijan kirpputorilta sattumalta löytämällään Corona Viewpaljekameralla.

Tässä harvinaisuudessa vuodelta 1901 ei ole nykytekniikan digihienouksia, ei edes laukaisijaa - ainoastaan laatikko, linssi ja filmi. Lady kertoo vain vapauttavana kameran hengen, kun poistaa 20 sekunniksi linssin suojukseksi toimivan hajuvesipullon korkin. Filmi valottuu ja kuvattava siirtyy negatiiville.

– Otan viisi kuvaa ja that's it! Hän sanoo arvostavansa suuresti valokuvaaja Julia Margaret Cameronia, joka hänkin aloitti uransa

ikäihmisenä.

Lady kuvaa ihmisiä, yleensä kotinsa keittiön pöydän ääressä. Hänellä on runsaasti kuvausrekvisiitaa, jonka on hankkinut pääosin kirpputoreilta.

Kuvattavat voivat myös tuoda omia vaatteitaan tai esineitään mukanaan.

– Etenkin me naiset haluamme olla kuvissa kauniita, olimmepa minkä ikäisiä tahansa. Lady tietää. Hänen silmissään jokainen ihminen on kaunis ja rakastettava.

– En minä aina ole näin ajatellut. Nuorena olin epävarma, enkä todellakaan pitänyt kaikista, mutta tänään juttelen vaikka kuninkaalle, enkä vihaa ketään.

Lady with the horse

Ladylla on Suomessa 537 sukulaista, joihin hän pitää tiiviisti yhteyttä, vaikka on asunut ikänsä Yhdysvalloissa. Hän syntyi New Yorkin Brooklynessä ja kasvoi Hudsonjoen rannalla, miltei George Washingtonin sillan alla, kuten itse kuvailee.

Fly Creekin idylliseen kylään, noin 400 km:n päähän Citystä hän muutti yli nelikymppisenä, väsytyään suurkaupungin kiireeseen ja stressiin.

Lady arvelee, että olisi New Yorkissa jo kuollut. Jätettyään

uupuneena valokuvien retusioijan työnsä hän löysi tervehdyttävän vaihtoehdon New Yorkista pohjoiseen, Utican kaupungin eteläpuolelta läheltä Cooperstownia.

Fly Creekin 350 asukkaalla kylällä on tänään suosittua asuinalueita. Lady muutti maalle hevosensa kanssa, ja hänestä tuli Lady with the horse. Maalaismaisema teki Ladylle ihmeitä.

– Ensiksikin, täällä on helppo olla köyhä, ja sellainenhan minä olen aina ollut. Siksi en päässyt valokuvauskouluunkaan, onneksi, sillä jouduin kehittämään aivan oman tapani ottaa kuvia.

Yksi haave on toteutumatta

Suomeen Lady Ostapeck tuli ensimmäisen kerran 50-vuotiaana, tuomaan vasta kuolleen kasvatussisarensa Ellenin terveisiä suvulle. Siitä lähtien hän on käynyt parin vuoden välein, pitänyt parikymmentä näyttelyä ja luennoinut suomalaiskuvaajille.

Kerran mukaan näyttelyvieraksi tuli myös Suoma Ellen Elisabetti, arvokas Simon Halbig-nukke, jonka Lady sai kolmevuotiaana. Sisaren mukaan nimetty nukke on valokuvien tähti, jota emäntänsä yhä kuvaa.

Suoma Ellen Elisabetti on luvattu Tampereen Nukke- ja Puku-

museolle, kun Ladystä aika jättää. Lady on jo nyt lahjoittanut museolle runsaasti esineitä, joita ei museonjohtaja **Marketta Franckin** mukaan löydy mistään muusta Euroopan pukumuseosta.

Lady sanoo kiittolisena saaneensa toteuttaa useita haaveitaan, kuten kuvata karjalaisia kansallispuukuja aitokarjalaisten yllä. Niistäkin kuvista tehtiin näyttely. Lady on päässyt myös Valamoon, missä ystäväystyynuoreen Sergei-munkin kanssa. Tänään tämä on Valamon arkkimandriitti.

Yksi haave on yhä toteutumatta. Vielä ei Lady ole muuttanut Suomeen.

– Olen niin köyhä ja vanhakin - vaikka laiskuutta tämä enemmänkin taitaa olla!

Hakupaperitkin hänellä jo on, mutta ...

– 293 dollarin social security, sosiaaliturva, ei riitä Suomessa elämiseen. Pitäisi kai myydä maata.

Lady arvostaa sisua

Lady nauraa nyt haaveilevansa siitä sun tätä.

– Tahtoisin muuttaa myös Irlantiin! Sielläkin minulla on ystäviä.

Irlannissa ja Suomessa hän näkee paljon yhtäläisyyksiä.

– Molemmissa on yhä vanhaa

kaunaa entisiä vallanpitäjiä - Irlannissa brittejä, Suomessa ruotsalaisia - kohtaan.

Hän kummastelee, miksi suomalaiset haluavat nyt olla niin amerikkalaisia. Hän arvelee itse olevansa suomalaisempi kuin Suomessa asuvat ja arvostaa suuresti sisukkaita suomalaisurheilijoita.

– Kun olin lapsi, kasvattiäitini puhui Suomesta kyllästymiseen asti. Vaikka hän oli pelkkä pyykkimuija, oli meillä kulttuuririkoti. Hänen tyttärensä oli laulajatar, ja meillä kuunneltiin suomalaista musiikkia ja luettiin kirjallisuutta.

Kasvattiäiti opetti myös Lady'n korjaamaan, tärkkäämään ja silittämään pukuja, mitkä taidot ovat korvaamattomia, kun Lady tarkalla silmällään tekee kirpputorilöytöjään.

Yleensä kaikesta niin innostunut Lady kertoo vaipuneensa syvään masennukseen menetettyään nelisen vuotta sitten Bruce-poikansa. Tämä menehtyi syöpään 60-vuotiaana.

– Nyt se pimeys alkaa hälvetä, vaikka toki muistan häntä joka päivä.

Lapsenlapsia Ladyllä ei ole.

– Sukumme Amerikassa loppuu minuun, hän huokaa.

Miksi et siis tulisi Suomeen, Lady? ☐

Ikääntyneelläkin oikeus hyvään kotoutumiseen

Annukka Lehto

Maahanmuuttajaikäihmiset ovat haaste vanhustyölle. Vanhustyön keskusliitto käynnisti vuonna 2003 valtakunnallisen IkäMAMU-projektin, joka päättyi tämän vuoden lopussa. IkäMAMUssa pyritään luomaan uusia toimintamuotoja ikääntyville maahanmuuttajille. Kohderyhmänä ovat yli 55-vuotiaat maahanmuuttajat.

Suomessa asuvien ikääntyvien maahanmuuttajien määrä on kansainvälisesti pieni, mutta kasvaa vuosi vuodelta. Tilastokeskuksen tietojen mukaan vuonna 55-64-vuotiaita ulkomaan kansalaisia oli Suomessa 5 773 ja yli 65-vuotiaita 6 719. Ikääntyvät maahanmuuttajat ovat saapuneet Suomeen joko Pohjoismaiden tai EU/ETA-maiden kansalaisina, turvapaikanhakijoina, kiintiöpakolaisina, pakolaisen perheenjäseninä, perhesiteen perusteella, inkeriläi-

senä paluumuuttajana, entisenä Suomen kansalaisena tai työluvan perusteella.

Vanhustyön keskusliiton julkaisema *Katoavatko sanat?* Opas muistista huolestuneille kertoo yhdestä ongelmasta, muistin heikkenemisestä. Opas on tarkoitettu erityisesti venäjäkielisille ihmisille ja heidän omaisilleen. Sitä voivat myös hyödyntää työntekijät, jotka työssään kohtaavat ikääntyviä maahanmuuttajia. Oppaan lopussa on tietoa yleisimmistä käytettävissä olevista tukimuodoista, kuten Kelan kautta haettava tuki ja kuntien yleisimmät ikääntyneille suunnatut palvelut.

Katoavatko sanat? -opas on maksuton ja sitä voi tilata postikuluja vastaan osoitteesta tuote@vanhustyonkeskusliitto.fi
Lisätietoja osoitteesta www.vanhustyonkeskusliitto.fi/ikamamu

Ei ole milloinkaan häpeä hakea apua, sanoo turvakodin ohjaaja Emma Laine.

ENSI- JA TURVAKOTI KAIPAA KULTTUURITULKKEJA

Teksti ja kuva lita Kettunen

Juurevan tamperelaisen omakotitaloalueen sydämessä seisoo ruskeaksi rapattu, ystävällisen näköinen kerrostalo. Talossa on Ensi- ja Turvakoti ry:n vanhusten palvelukoti sekä ensi- ja turvakoti.

Emma Laine toimii ohjaajana turvakodissa. Hänen mukaansa monet maahanmuuttaja-asiakkaista ovat naimisissa suomalaisen miehen kanssa. Asiakkaina on myös on myös perheen yhdistämisen kautta tulleita naisia. Maahanmuuttajaperheissä saattaa suomalainen käsitys tasa-arvosta aiheuttaa parisuhdeväkivaltaa, koska se uhkaa perheen perinteistä valta-asetelmaa.

– Kun nainen saapuu Suomeen perheen yhdistämisen kautta, on hän usein täysin riippuvainen miehestään. Hän ei osaa suomen kieltä, ja koko tuttavaverkosto on miehen ympärille rakentunut, Emma Laine kertoo.

– Joissakin kulttuureissa perheväkivalta voi olla hyväksyttävämpää kuin meillä, joten kynnys hakeutua turvakotiin voi olla paljon korkeampi kuin kantäväestöllä. Maahanmuuttajat eivät myöskään aina osaa hakea täältä apua, sillä heidän kotimaassaan ei välttämättä ole turvakoteja.

Yleensä tieto turvakodista saa-

daan tuttavilta tai sosiaalityöntekijältä. Tuttavaverkostosta ei perheväkivaltatapauksissa voi aina hakea apua. Jos pieni yhteisö joutuu valitsemaan jommankumman puolen, voi se sotkea koko yhteisön sisäiset suhteet.

– Maahanmuuttajat ovat viipyneet turvakodissa yleensä lyhyemmän aikaa kuin suomalaiset, jotka ovat täällä keskimäärin 15 vuorokautta. Tänä vuonna maahanmuuttajien oleskeluaika turvakodissa on kuitenkin hieman pidentynyt, Laine selvittää.

Kulttuurieroja arjessa

Maahanmuuttaja-asiakkaiden määrä lisääntyy koko ajan. Laineen mielestä henkilökunta tarvitsisi lisäkoulutusta ja laajempia ammatillisia yhteistyöverkostoja heidän auttamisekseen.

– Kielimuuri on suurin haaste. Tunteista on vaikea puhua ilman yhteistä kieltä. Yleensä naiset osaavat onneksi auttavasti suomea tai englantia, sillä tulkkeja ei ole aina saatavilla.

Turvakodin elämässä pyritään huomioimaan eri kulttuureista tulevien asiakkaiden vaatimukset esimerkiksi ruokavaliossa. Ramadanin aikana aterian voi syödä sallittuna ajankohtana. Keittiö valmistaa tarpeen mukaan erityisruoan tai asiakkaalle voidaan antaa rahaa ruoan hankintaan.

– Turvakodin arjessa noudatetaan suomalaisia käytäntöjä, eikä niitä ole ollut vielä tarpeen tarkistaa. Toiset sopeutuvat helpommin meidän tapoihimme kuin toiset. Laitoksen ei ole tarkoitus olla kenenkään koti, joten yhteisiä sääntöjä on noudatettava.

Kulttuurierot näkyvät arjessa esimerkiksi asiakkaiden päivärytmisissä. Tämä saattaa vaikeuttaa muun muassa yhteisten ruoka-aikojen noudattamista tai asioiden hoitamista. Ilta ruuha tulee jo klo 20, jolloin lasten on oltava huoneissaan.

– Joissakin kulttuureissa saatetaan olla sallitumpaa käyttää fyysisiä kurinpitomenetelmiä lapsiin. Joudumme joskus selittämään asiakkaalle periaatteitamme tämän suhteen, Laine selvittää.

Henkistä väkivaltaa

Kielimuurin lisäksi Emma Laine kokee ongelmaksi sen, että maahanmuuttaja-asiakkaat mieltävät

turvakodin työntekijät usein viiranomaisiksi.

– Meillä on tapana puhua kriisitilanteissa intiimeistäkin asioista avoimesti. Toivoisin olevani herkempi huomaamaan, milloin jostakin asiasta puhutaan toisen mielestä liian suorasukaisesti.

Yleensä parisuhdeväkivallan taustalla on monia ongelmia. Myös henkinen väkivalta riittää syyksi hakea apua, jos ilmapiiri on ukaava ja pelottava.

– Naisia pitäisi rohkaista hakemaan tukea. Meille saa tulla myös keskustelemaan ja puhelimemme toimii läpi vuorokauden. Ratkaisua kannattaa pohtia ennen kuin ongelmat kärjistyvät. Ei ole häpeä, vaikka tilanne olisi jatkunut jo kauan. Apua kannattaa aina hakea.

Ensi- ja turvakodissa on kahdeksan 2-4 hengen asiakshuonetta, joista kuusi on varattu turvakodin ja kaksi ensikodin asiakkaille. Enimmillään turvakoti voi ottaa kerrallaan kahdeksan perhettä. Asiakkaina oli viime vuonna 72 naista, yksi mies ja 106 lasta. Maahanmuuttajataustaisia asiakkaita oli yksitoista naista lapsineen. Emma Laineen lisäksi turvakodissa työskentelee neljä muuta ohjaajaa, kaksi lähiavustajaa ja vastaava ohjaaja. □

Kiviä ruusutarhassa

Teksti Heidi Johansson,
kuva Sara Orstadius

Ruotsalainen nuori poliitikko Tove Lifvendahl kirjoitti kirjan integraatiosta omien kokemuksensa pohjalta.

Malmön monietninen lähiö Rosengård pääsi tammi-kuussa 2003 jälleen lehtien otsikkoihin. Kolme poikaa pahoinpiteli rakennusmiehen Apelgård-koulun pihalla sijaitsevalla työmaalla, minkä jälkeen rakennusmiesten turvaksi pystytettiin korkeita aitoja ja verkkokattoja. Pari kuukautta myöhemmin bussivuoro 11Dn reittiä lyhennettiin ja myöhäisillan vuorot lakkautettiin kokonaan, koska kuljettajat pelkäsivät kiviä heittäviä poikia.

Samoihin aikoihin nuori oikeistolaispuolueen poliitikko **Tove Lifvendahl** sattui olemaan tutustumiskäynnillä Rosengårdissa. Hän jäi asumaan alueelle viideksi viikoksi ottaakseen selvää olivatko tapahtumat epäonnistuneen integraatiopolitiikan tulosta vai ko parin häirikköpojan yksittäisiä temppejuja. Kokemuksiensa pohjalta Lifvendahl kirjoitti kirjan nimeltä *Vem kastar första stenen? – Om stenkastning och utläningar på Rosengård*.

Vastatoimet nopeasti käyntiin

Apelgård-koulun uusi rehtori **Linda Andersson** oli ollut töissä vasta kolme viikkoa pahoinpitelyn sattuessa, mutta onnistui nopeasti käynnistämään vastatoimet.

Koululaiset saivat itse ideoida mitä voitaisiin tehdä, jotta rakennusmiehet halusivat palata töihin. Esikoululaiset ja ekaluokkalaisten leipoivat pullia ja kirjoittivat lauluja työmiehille. Ylemmillä luokilla keskusteltiin tapahtu-

neesta opettajien, rehtorin sekä sosiaaliviranomaisten kanssa. Oppilaat saivat myös luokittain tehdä tutustumiskäyntejä työmaalla, jolloin he oppivat tuntemaan rakennusmiehet nimeltä.

Tove Lifvendahl sai kouluvierailun myötä kokea, että monet oppilaista olivat ilmeisen kyllästyneitä vastaamaan kouluunsa liittyviin kysymyksiin.

”Aluksi yhdeksäsluokkalaisten Fatma, Mandana ja Sevil huokautuvat, kun heidät taas kerran valitaan haastateltaviksi. Mutta Lifvendahl ei esitä kysymyksiä. Hän pyytää tyttöjä kertomaan, mitä he itse haluaisivat lukea koulustaan. Ensin on hetken hiljaista. Sitten Sevil kysyy:

– Pelkäätkö sinä minua?

Lifvendahlin yllättynyt ilme rikkoo jännittyneen ilmapiirin, ja kaikki neljä tyttöä purskahtavat nauruun. Tytöt pyytävät Lif-

Tove Lifvendahlin oma kiinnostus integraatiokysymyksiin juurtuu osittain siitä, että hänet on adoptoitu Koreasta. Monet mieltävät hänet ulkonäkönsä puolesta maahanmuuttajaksi, vaikkei hän itse itseään niin määrittelekään.

vendahlia kirjoittaman myös siitä, kuinka monia hyviä puolia on koulussa, jonka 480 oppilaasta vain kymmenellä on kokonaan ruotsalainen tausta.

– Luulen, että meillä tulee menemään paremmin kuin niillä, jotka ovat kokonaan ruotsalaisissa kouluissa, koska me opimme alusta alkaen ymmärtämään toisiemme kulttuureita. Se auttaa, jos esimerkiksi haluaa töihin ulkomaille, kiteyttää Fatma.”

Oppia Amerikasta

Toinen tapahtuma, joka herätti Lifvendahlin, oli tutustumiskäynti paikalliseen pakolaisten vastaanottokeskukseen.

– Jos olisit haastatellut minua viisi vuotta sitten, olisin varmaan hehkuttanut kuinka hyvin me hoidamme pakolaisten ja maahanmuuttajien asiat täällä Ruotsissa. Vierailuni vastaanottokes-

kukseen osoitti kuitenkin karmivalla tavalla, miten ihmisiltä pystytään viemään heidän kykynsä ja voimansa.

Lifvendahl on vierailut Amerikassa ja tuumii, kuinka Ruotsi voisi ottaa opiksi sikäläiseltä ajattelutavalta.

– Ruotsissa vallitsee vielä niin sanottu miksi-ajattelutapa. Miksi Ruotsiin muuttaa ihmisiä ulkomailta? Miksi he eivät osaa ruotsia? Miksi he heittävät kiviä? Amerikassa taas ollaan jo kuinkatasolla. Kuinka voitaisiin järjestää kaksikielinen koulujärjestelmä? Kuinka voisimme auttaa uusia tulokkaita?

Toinen seikka on itsensä määrittelyvalta, joka Lifvendahlin mukaan usein on väärissä käsissä.

– **George Bush** sanoi virkaanastujaispuheessaan että ”kaikki, jotka tulevat tänne ja vannovat valan, auttavat samalla tekemään maastamme yhä amerikkalaisemman”. Tätä ajattelua tarvitsisimme enemmän Ruotsissa.

Lifvendahl olisi valmis luopumaan maanlaajuisesta integraatiopolitiikasta ja satsaisi sen sijaan niin sanottuun sosiaaliseen yrittäjyyteen. Integraatiopolitiikka näkee Lifvendahlin mukaan maahanmuuttajat vain heikkona ja apurahaa tarvitsevana ryhmänä, kun taas ne, jotka näkevät maahanmuuttajan kuluttajana eivät enää miellä häntä maahanmuuttajaksi. Kirjassa haastatellun Rosengårdin nuorisohjaajan **Julius Bordowskin** mukaan suurin ongelma tällä hetkellä on kuitenkin se, ettei hänen lähiönsä asukkaita nähdä mediassa juuri muuna kuin ilkeillä tekijöinä.

– Rosengårdin koululaiset juovat tilastoja mukaan vähiten alkoholia, ja heillä on vähemmän reikiä hampaissa kun muilla lapsilla. Miksi kukaan ei halua kirjoittaa siitä? □

Painisalilla opitaan sääntöjä elämää varten

Teksti ja kuvat Pekka Moliis

Kymmenkunta poikaa kuuntelee pitkää miestä tarkkaavaisesti. Painivalmentaja kertoo yhä uudelleen ja uudelleen painiliikkeen syvintä olemusta. Matolla häärivä valmentaja on viisi vuotta sitten Suomeen muuttanut Stevo Petrovic.

Sitä en tiedä, tuleeko ke-
nestäkään hyviä urheili-
joita, mutta pääasia on, et-
tä heistä tulee hyviä ihmisiä, val-
mentaja Petrovic toteaa.

Ympärillä niin kurdipojat kuin suomalaislapset ottavat opin vastaan ja hetken kuluttua meno on jälleen raisua.

Painimies henkeen ja vereen saapui Suomeen perheensä kanssa viisi vuotta sitten. Tällä hetkellä päivät kuluvat leipätyössä Vuolijoen kunnan pakolaissihteerinä. Vapaa-aikanaan kunnan virkamies muuttuu painivalmentajaksi- ja tuomariksi.

Viidessä vuodessa hänestä on tullut yksi Suomen arvostetuimpia painituomareita. Vuoden vaihteessa Petrovic sai korkeimman mahdollisen painituomarikortin, joka riittää vaikka olympialaisissa tuomitsemiseen.

– Ensimmäinen askel lajin pariin Suomessa oli hirveän vaikea, mutta sen jälkeen ei ole ollut mitään ongelmia. Suomalaiset tuomarit ovat hyviä kavereita ja he ovat halunneet auttaa minua koko ajan. Vaikka olen ainut ulkomaalainen heidän piirissään, niin en koskaan ole tuntenut olevani syrjässä, Petrovic vakuuttaa.

Viime keväänä painikiireet lisääntyivät entisestään, kun Petrovic oli perustamassa Kajaaniin painiseuraa. Kajaanin Juntan riveissä vääntää tällä hetkellä lähes 50 lasta, joista maahanmuuttajia on

Stevo Petrovic tuli Suomeen viisi vuotta sitten entisen Jugoslavian alueelta. Miehen illat kuluvat painisalilla. Vaikka titteli on päävalmentaja, palkkaa vapaaehtoistyöstä ei makseta.

lähies kolmannes. Suurin osa heistä on kurdipoikia Irakin ja Iranin alueelta.

– Lapsissa on paljon eroja. Jugoslaviassa lapset olivat tottuneet kovaan kuriin, he taistelivat loppuun saakka. Suomalaiset lapset ovat tosi kilttejä ja heiltä puuttuu ehkä hieman taistelijan luonne. Heille voi kuitenkin selvittää asioita ja he kuuntelevat. Iso asia on, että myös lasten vanhemmat ovat kiinnostuneita lajista.

Eväitä tulevaisuuteen

Seuran kurdilapset ansaitsevat oman kappaleensa.

– Seuramme kurdit taas (syvä huokaus)... Nyt tilanne on jo aivan toinen kuin silloin, kun aloitimme. Alussa he huusivat ja tapelivat, riitelivät omalla kielellään. He ovat oppineet millä säännöillä toimitaan. Se on lapsille hirveän tärkeää, Petrovic painottaa.

Kajaanin Juntan päävalmentajana toimiva Petrovic ymmärtää painiväen tekemällä työllä olevan merkitystä lasten tulevaisuuden kannalta.

– He saavat ystäviä suomalaisista lapsista. Vaikka ryhmämme pojista ei koskaan tulisi hyviä urheilijoita, niin olemme auttaneet heistä monia tulemaan paremmiksi ihmisiksi. Meitä maahanmuuttajia on kahta lajia. Osa pärjää omin voimin ja menee eteenpäin elämässä. Osa taas ei pärjää eikä sopeudu suomalaiseen yhteiskuntaan. Näitä perheitä voimme auttaa lasten kautta, kun saamme heidät toimimaan yhdessä suomalaisten kanssa, Petrovic uskoo.

Steve Petrovic toivoo myös työministeriön muuttavan suhtautumistaan maahanmuuttajalasten harastusten tukemisessa. Liian monet avustusrahat on korvamerkitty vain aikuisten käyttöön.

– 12–13-vuotiaat tarvitsevat toimintaa vapaa-aikaan. Apu tulee liian myöhään, jos 18–20-vuotiaita maahanmuuttajia lähdetään auttamaan erilaisilla projekteilla sen jälkeen, kun he ovat eläneet kadulla viimeiset viisi vuotta. Pal-

jon helpompaa on puuttua heidän elämäänsä jo aiemmin, Petrovic painottaa.

Ilman kieltä et pärjää

Kroatissa Petrinjan kaupungissa syntynyt serbi Stevo Petrovic saapui Suomeen, Kainuuseen ja Vuolijoen Otanmäen taajamaan perheineen karkauspäivänä vuonna 2000. Ensikokemus uudesta kotiseudusta oli täydellinen shokki.

– Ensimmäinen reaktio oli, että en jää tänne, vaan lähden pois. Maaliskuun lopulla alkoi ensimmäinen suomen kielen kurssi, mutta sillä en oppinut paljon mitään, koska minulla ei ollut motivaatiota. Silloin oli kuitenkin olemassa vielä vaara, että Nato iskisi uudestaan Serbiaan. Koska tyttäreni pelkäsi ja stressasi sillä kovasti itseään, emme sen vuoksi palanneet takaisin, Petrovic toteaa.

Käännekohtaksi Petrovicin perheen elämässä tuli Vuolijoen kunnan tarjoama työpaikka maahanmuuttajien parissa.

– Kun helmikuussa 2001 sain työpaikan, aloin heti opiskella suomea huomattavasti ahkerammin. Tajusin, että ilman kieltä en voi tehdä työtä, Petrovicin toteaa.

Vuosien mittaan hän on ollut auttamassa uudessa kotimaassaan entisiä maanmiehiään, kurdeja ja sudanilaisia.

– Monille ihmisille kaikki on uutta heti alkuvaiheessa, eivätkä he edes tiedä missä ovat. Ajatukset ovat sekaisin ja motivaatiota uuden kielen opiskeluun ei ole. Kun aikaa Suomeen tulosta on kulunut noin vuosi, niin silloin ihmiset ovat jo ymmärtäneet, kuinka tärkeä kielitaito on.

Kielitaito on arjessa pärjäämisen ehdoton edellytys. Suomen kielen merkitys korostuu myös Petrovicin vetämissä painiharjoituksissa. Treeneissä puhutaan vain suomea, vaikka yli puolet hänen ryhmästään on kurdeja ja onpa joukossa yksi liettualainenkin.

– Heitä on kielletty puhumasta omaa kieltään harjoituksissa. Näin he joutuvat ja oppivat puhumaan

Vanhemmat eivät Petrovicin mielestä aina ymmärrä, miten tärkeää lasten on oppia myös suomen kieli.

suomea myös koulun ulkopuolella. Kun ryhmässä on myös suomalaisia lapsia, ovat he kaikki samalla viivalla, Petrovic perustelee painisalin kielisääntöä.

Pehmeä lasku

Steve Petrovicin työuran aikana Vuolijoen kuntaan on tullut noin pari sataa maahanmuuttajaa erisuuruisissa ryhmissä. Heidät on sijoitettu pieneen Otanmäen taajamaan, jossa kaivoksen hiljentymisen jälkeen on ollut tarjolla runsaasti tyhjiä asuntoja uusille asukkaalle.

– Heti alussa tämä on paljon parempi paikka kuin suuri kaupunki. On helpompi lähteä alkuun uudessa kotimaassa, kun kaikki palvelut ovat lähellä. Ongelmat tulevat siinä vaiheessa, kun ihmisten pitäisi saada töitä. Pari ensimmäistä vuotta on hyvä olla täällä, jonka jälkeen tulee lähteä suurempiin paikkoihin etsimään koulua ja työtä, Stevo toteaa Vuolijoen mallista.

Aina ei malteta odottaa tarpeeksi kauaa, jotta eväät uuden kotimaan elämänmenoon olisivat hankittuina.

– Kurdit lähtivät meiltä vuoden päästä saapumisestaan. Se oli liian aikaisin, eivätkä he ole edelleenkään uusilla kotiseuduilla paremmassa tilanteessa kuin täältä lähtiessään.

Monta kertaa maahanmuuttajat asuvat ja elävät omissa pienissä yhteisöissään. Yhteydet valtaväestöön ja ympäristöön jäävät liian usein pakollisten kaupassa käyntien ja virastoissa asiointien varaan.

– Huono asia on, että ollaan ko-

ko ajan omassa piirissä. Se on meidän maahanmuuttajien virhe. Kun tyttäreni oli ollut 1-1,5 kuukautta maahanmuuttajaluokalla, niin hän halusi itse sieltä pois normaaliin opetusryhmään. Se oli aluksi vaikeaa, mutta ainoa mahdollisuus osallistua suomalaiseen elämään. Aina vanhemmat eivät ymmärrä, minä vahingon he tekevät lapsilleen, kun ei anneta heille mahdollisuutta omaksua uutta kieltä ja hankkia ystäviä suomalaisten keskuudesta, Stevo harmittelee.

Ei "ilmaista" rahaa

Petrovic kritisoi myös suomalaista sosiaaliturvaa. Hänen mielestään "ilmainen raha" opettaa ihmiset väärään elämäntyyliin.

– Meidän maassa jos teet työtä, niin voit ostaa ruokaa. Jos et tee työtä, niin juot vain vettä.. Miksi pitäisi mennä töihin, kun ulkona on 30 astetta pakkasta ja rahaa tulee muutenkin. On väärin, että Suomessa on ihmisiä, jotka ovat olleet täällä 10-15 vuotta, eivätkä ole oppineet sanaakaan suomea, eivätkä tehneet päiväakkään työtä, Petrovic päivittelee.

Työn teon aloittaminen ei nykyjärjestelmässä ole aina kannattavaa. Tähän Stevo törmäsi myös oman työuransa alussa.

– Kun itse aloitin kunnassa työn teon, niin ystäväni sanoivat minun olevan tyhmy, kun menen töihin, koska olisimme saaneet saman rahan muutenkin. Sanoin sen kuitenkin olevan minun oma ongelmani. Jos olisin jäänyt silloin kotiin, niin olisin varmaan siellä vieläkin, Stevo Petrovic uskoo. □

Hämeenlinnan setlementtityön lähtökohta:

Omat voimavarat kantavat

Teksti ja kuva Tuula Ainasoja

Hämeenlinnan setlementti pyrkii aktivoimaan kansalaistoimintaa sekä edistämään suomalaisten ja maahanmuuttajien yhteiseloä. Yhdistyksen monisäikeisen toiminnan yhteinen tekijä on usko osallistujien omiin voimavaroihin.

Setlementtiperiaate juontaa juurensa siitä, että setlementtityötä tekevien tuli asettua asumaan (to settle) köyhien keskuuteen. Kansainvälisen setlementtiliikkeen perustalta ponnistavan Hämeenlinnan setlementin toiminta on laajentunut ja monipuolistunut vauhdilla vuodesta toiseen. Sitä osasi tuskin kukaan odottaa, kun kourallinen innokkaita paikkakuntalaisia perusti kulttuurien väliseen vuorovaikutukseen ja kansalaistoiminnan edistämiseen tähtäävän yhdistyksen kahdeksan vuotta sitten.

– Meillä ei ollut toimistoa eikä puhelinta eikä muutenkaan juuri muuta kuin suunnitelma Raha-automaattiyhdistyksen rahoittamasta Meidän perhe -projektista, jossa haluttiin kehittää toimintamalleja monikulttuuriseen yhteistyöhön, sanoo yhdistyksen toiminnanjohtajana vuonna 1999 aloittanut **Sirpa Mäkinen** ja myöntää, ettei hän tuolloin tiennyt tarkalleen mihin oli oikeastaan ryhtymässä.

Aiemmin Tampereella nuoris- ja perhetyössä toiminut so-

siaalikasvattaja arveli antavansa setlementtityölle pikkusormensa, mutta kiehtova työ veikin koko käden.

– Työssä kiehtoo eniten se, että ihmisten omia voimavaroja hyödynnetään. Hienoa on myös, että teemme setlementissä monikulttuurista työtä.

Mäkisestä on ollut antoisaa seurata Hämeenlinnan seudulle muutaneiden setlementin toimintaan osallistuvien etenemistä suomalaisen yhteiskunnan ja eri yhteisöjen joskus merkittäviksikin jäseniksi. Vuoden 1999 lopulla Irakista perheensä mukana Suomeen muuttanut **Jailan Abdulla** on hyvä esimerkki setlementtityön periaatteen toteutumisesta, jossa kumpikin osapuoli sekä antaa että saa.

Jailan Abdulla löysi vanhempineen ja sisaruksineen kohta Suomeen muutettuaan tiensä setlementin perheleireille ja eri ryhmätöihin sekä monikulttuurisiin juhlahetkiin. Myöhemmin aktiivinen nuori nainen oli kesätyöntekijänä ja merkonomiopiskelunsa yhteydessä myös työharjoittelija-

na yhdistyksen toimistossa. Setlementtityölle Abdulla antoi puolestaan oman panoksensa toimimalla vapaaehtoistyöpohjalla leiriohjaajana ja pakolaisten vertaistukihenkilönä. Vuoden alussa hänet kutsuttiin setlementin hallitukseen, mutta monikulttuurisesta työstä pitävä nuori äiti tyytyi tällä erää perhesyistä varajäsenen paikkaan.

Sillan rakentaja

– Hämeenlinnan setlementin keskeinen ajatus on olla sillanrakentajan roolissa. Erityistoiminnan lisäksi maahanmuuttajille pitää olla tarjolla avoimen kohtaamisen mahdollisuus sekä keskenään että myös suomalaisten kanssa, Mäkinen tähdentää.

Yksi tällainen kohtaamispaikka on Monikulttuurisen toiminnan keskus Kaarisilta. Setlementin toteuttama projekti tarjoaa muun muassa päivä- ja työtoimintaa sekä maahanmuuttajille että suomalaisille. Setlementti ry:n toimitilat ovat keskuksessa, joka toimii myös matalan kynnyksen info- ja tukipisteinä.

Setlementin rakentama kulttuurisen vuorovaikutuksen silta on saanut muitakin tukipilareita projektien muodossa. Meidän perheen lapset –monikulttuurisen nuorisotyöhankkeen rinnalle käynnistyi keväällä 2004 **TukiMies**-projekti. Hankkeen avulla pyritään tavoittamaan etnisiin vähemmistöihin kuuluvia miehiä, joilla on sosiaalisia tai terveydelli-

siä ongelmia.

Projektitoiminnan rahoituksen epävarmuus nakertaa kuitenkin tämän tästä setlementin perusmuureja. Viimeksi Kaarisillan projektirahoitus oli katkolla vuodenvaihteessa, kun Hämeenlinnan kaupungin kuntarahoitusta ja raha-automaattiyhdistyksen avustusesitystä jatkotuesta jouduttiin odottamaan. Usein jopa toiminnanjohtajan kuukausipalkka on kysymysmerkillä varustettu menoerä.

– Rahoitustilanne on vähän helppotunut, koska viimeisen kahden vuoden aikana on tehty ostopalvelusopimuksia. Eri oppilaitokset ostavat meiltä koulutuspalveluja ja Hämeenlinnan kaupunki kotoutumisen tukipalveluita ja monikulttuurista kansalaistoimintaa, **Sirpa Mäkinen** kertoo.

Hämeen TE-keskus rahoittaa keväällä toimintansa aloittanutta Osaamisrinki-projektia. Sen avulla pyritään kohentamaan paikallisten maahanmuuttajien työllistymisen edellytyksiä, mikä onkin yksi setlementtityön keskeisimmistä haasteista.

Uuteen järjestykseen

Toiminnanjohtaja Mäkisen ja hänen tukijoukkojensa sinnikkään työn tuloksena Hämeenlinnan setlementtityö jatkuu ja kehittyy kroonisista rahoitusongelmista huolimatta.

Maaliskuussa RAY:n avustuksella käynnistyneen OSUMA-hankkeen myötä astuttiin ikään kuin yksi porrasaskelma ylemmäksi kan-

Projektityöntekijä Heli Laurikainen kartoittaa yhdessä Sirpa Mäkisen kanssa vasta käynnistyneen OSUMA –projektin linjauksia.

salaistoiminnan vahvistamiseksi. Projektissa pyritään kehittämään järjestöjen ja kunnallisten toimijoiden välistä toisiaan täydentävää yhteistyötä.

– Uskomme, että OSUMA-hanke antaa meille ja muille mukana oleville yhdistyksille valmiuksia eri väestöryhmien osallisuuden vahvistamiseen ja kansalaiskeskeisten palveluiden tuottamiseen kuntasektorilla. Toivomme myös lisäävämmä sosiaali- ja terveysalan yhdistysten painoarvoa yhteiskunnallisina vaikuttajina, sanoo hankkeen vetäjäksi palkattu yhteisöpedagogi **Heli Laurikainen** ja kertoo, että projektissa panostetaan myös järjestötoimijoiden keskinäiseen yhteistyötoimintaan ja jaksamiseen.

Myös Hämeenlinnan setlementin hallituksessa ja työtiimissä keskustellaan oman yhdistyksen

roolista kaupungin järjestökentällä. Reilun kuuden vuoden aikana setlementti on toteuttanut useita ajankohtaisia kehittämishankkeita ja maahanmuuttajien omista aloitteista käynnistyneitä toimintamuotoja.

– Toisaalta voimme olla tyytyväisiä siihen, että kaupunki ja muut tahot ovat ottaneet useita setlementin projekteissa kehitettyjä toimintamalleja omikseen. Esimerkkinä hyvin maastoutuneista toiminnoista on Kaarisilta-keskuksessa viime vuonna kehitetyt toiminnalliset Suomi Tutuksi –ryhmät, joita kaupunki nyt jatkaa omana työnään lähiökeskuksissa, Mäkinen sanoo korostaen, että Hämeenlinnan maahanmuuttajatyön uranuurtajat toivottavat jokaisen panoksen monikulttuurisen työn edistämiseksi tervetulleeksi.

Kriittistä arviointia

Toiminnanjohtaja Mäkinen kokee kuitenkin eritoten yhdistyksen rahoitustilanteen vuoksi tarvetta setlementtityön kriittiseen arviointiin.

– Olen viime aikoina miettinyt onko, setlementtityö ja kansalaistoiminta ylipäätään mahdollista nykyaikana.

Hän pohtii millä tavalla setlementin kolmijakoisesta roolista palveluntuottajana, kansalaistoimijana ja yhteiskunnallisena vaikuttajana saisi Hämeenlinnassa toimivan ja taloudellisestikin kannattavan kokonaisuuden.

Setlementtityön haasteet eivät ainakaan kesken lopu. Sirpa Mäkisen mielestä yhdistys voi aina kehittyä ja kehittää uutta, valmista tulee tuskin koskaan. Lisäksi toiminnanjohtajan on yhdessä moni-

kulttuurisen tiiminsä kanssa täytettävä jatkossakin tiettyjä odotuksia, ettei Hämeenlinnan Setlementtiä keuhuttaisi syyttä suotta seudun monimuotoisimmaksi työyhteisöksi. Hämeenlinnan setlementti ry kuuluu ns. uuden aallon setlementteihin, ovat ottaneet maahanmuuttajatyön ja monikulttuurisen kansalaistoiminnan keskeiseksi toiminta-alueekseen. Yhdistys on mukana Suomen Setlementti ry: MAMUSET –maahanmuuttajatyön arvioinnin kehittämishankkeessa.

Lisätietoja: www.setlementtiliitto.fi ja www.hmlsetlementti.net

Turun vastaanottokeskus 15 vuotta:

Apua kiertolaisille

Teksti Iita Kettunen

Turvapaikanhakijoiden varsinaisen vastaanotto-keskustoiminnan voidaan katsoa alkaneeksi 15 vuotta sitten, kun SPR perusti Suomeen lyhyessä ajassa 15 vastaanottokeskusta. Nykyisin vain Turun ja Rovaniemen keskuksat ovat SPR:n hallinnoimia muiden siirrettyä valtion ja kuntien omistukseen. Turun VOK järjesti merkkipäivänsä kunniaksi juhlaseminaarin, jossa viranomaiset kiittelivät Punaista Ristiä muutostyökykyisenä ja nopeasti reagoivana yhteistyökumppanina.

Turun VOK käsittää Naantalissa 34-paikkaisen ensivaiheen vastaanottoyksikön ja 16-paikkaisen yksin tulleiden alaikäisten ryhmäkodin sekä Pansion 150-paikkaisen keskuksen. Lisäksi on suunnitella 16-paikkainen tuetun asumisen

nuorisoyksikkö. Turun vastaanottokeskuksen johtaja **Ritva Tuohiniemi** on luotsannut keskustan perustamisesta lähtien. Tuohiniemen mielestä vastaanottotyö sopii hyvin SPR:n ammatilliseksi toiminnaksi.

– Punainen Risti on perustettu viranomaisia auttavaksi järjestöksi. Haluamme tehdä tätä työtä, jotta henkilökunnalla säilyisi ammattitaito hyvään vastaanottovalmiuteen. Työssä pääsemme myös vaikuttamaan inhimillisen pakolaispolitiikan kehittämiseen.

Vastaanottotyön eettiset periaatteet ovat kaikissa keskuksissa samat.

– Punainen Risti näkyy toiminnassamme siten, että henkilökuntamme on sitoutunut järjestön periaatteisiin ja yritämme saada asi-

akkaitamme mukaan SPR:n tilaisuuksiin. Lisäksi meillä käy paljon SPR:n vapaaehtoisia auttamassa, kertoo Tuohiniemi.

Elämänhallinnan tuki

Turvapaikanhakijoiden puhutteluajat ovat nopeutuneet, ja nykyisin yli puolet hakijoista on tullut Suomeen jonkin muun EU-maan kautta. Oleskeluaika täällä ei siis jää kovin pitkäksi, mikä on muuttanut vastaanottotyön sisältöä.

– Työmme on nykyisin pääasiassa asiakkaiden elämänhallinnan tukemista. Koska yli puolet heistä on kiertolaisia, on työkin muuttunut kiivastahemmaksi. Asiakkaat ovat usein hyvin uupuneita, joten heidän ohjauksensa vaatii enemmän aikaa ja lapsiperheet paljon tukea. Nämä ihmiset ovat

oman elämänsä sankareita. Emme enää halua heikentää heidän tilannettaan, vaan autamme heitä selviytymään täällä ja tässä hetkessä ja pyrimme antamaan valmiuksia selvittää jatkossa kiertolaiselämästä, selvittää Tuohiniemi.

– Suomessa olemisenhan ei enää heitä niin uuvuta, koska hakemusten käsittelyajat ovat niin lyhyet. On kuitenkin ikävää, että EU:n politiikan vuoksi haavoittuvat perheet joutuvat vuosikausiksi kiertolaisiksi.

Suomen vastaanottojärjestelmä saa kiitosta Tuohiniemeltä.

– Poliittinen järjestelmämme on suvaitsevainen maahanmuuttajille. Monissa kunnissa on kuitenkin heikot mahdollisuudet ottaa maahanmuuttajia vastaan, eikä maahanmuuttajia vielä nähdä voimavarana. □

Kasvatusoppaita venäjän- ja somalinkielisille maahanmuuttajavanhemmille

Suomeen asettuneilla maahanmuuttajavanhemmilla on usein monia kysymyksiä, jotka liittyvät lasten kasvatukseen Suomessa. Vanhat käyttäytymismallit eivät enää toimikaan uudessa ympäristössä ja perhe-elämä mullistuu, kun maa, kulttuuri ja kieli muuttuvat. Vanhempien voi olla vaikea ymmärtää ja omaksua uusia tapoja kieli-ongelmien ja vähäisten valtaväestöön ulottuvien sosiaalisten verkostojen vuoksi.

Perheen lapset jatkavat kuitenkin kehittymistään uudessakin ympäristössä ja tarvitsevat, kuten kaikki lapset, vanhempiensa kasvua ja kontrollia.

Lastenkasvatus ja vanhemmuus ovat voimakkaasti paitsi kulttuurisidonnaisia käytäntöjä, myös vahvasti yhteydessä ympäröivään yhteiskuntaan. Vaikeus onkin siinä, miten sovittaa vanha ja uusi kasvatuskulttuuri yhteen ja moni-

en muutoksien keskellä olla edelleen pätevä ja osaava kasvattaja lapselleen.

Myös isät mukaan

Maahanmuuttajien hämmennys ja vaikeudet on huomattu on huomattu Väestöliitossa. Liiton monikulttuurinen Kotipuu-hanke on julkaissut somalin- ja venäjänkielisille maahanmuuttajavanhemmille omat kasvatusoppaat. Vihkoset on kirjoitettu vanhemmille, jotka kasvattavat lastaan erilaisessa kulttuurissa ja yhteiskunnassa, kuin missä itse ovat kasvaneet.

Oppaiden sisältö on räätälöity erikseen somalin- ja venäjänkielisten vanhempien tarpeisiin. Kummankin vihkosen tarkoituksena on tukea ja ohjata maahanmuuttajataustaisia vanhempia lastenkasvatukseen liittyvissä kysymyksissä Suomessa. Tekstien sisällöt ovat muotoutuneet työryhmäkeskuste-

luissa, joihin on osallistunut somalin- ja venäjänkielisiä kasvatuksen ja kulttuurin asiantuntijoita.

Vihkoset käsittelevät maahanmuuton vaikutuksia vanhemmuuteen ja perheen ihmissuhteisiin. Ne antavat vanhemmille tietoa lapsen psykologisesta kehityksestä ja tarpeista sekä opastusta arjen kasvatustilanteisiin. Vihkoissa korostetaan muun muassa äidinkielen säilyttämisen ja kehittämisen merkitystä lapsen ja vanhempien välisissä suhteissa. Myös isien osallistuminen lastenkasvatukseen ja perhe-elämään on teemana mukana. Venäjänkielisissä vihkosissa käsitellään myös kaksikulttuurisia parisuhteita ja nuorten itenäistymistä.

Vinkkejä ongelmiin

Vihkosista vanhemmat saavat vinkkejä siihen, miten he voivat tukea lapsiaan koulunkäynnissä ja

miten suhtautua lapsen käyttäytymiseen liittyviin pulmiin. Julkaisut myös ohjaavat vanhempia hakemaan tukea ja apua erilaisissa ongelmissa. Vihkoset on tuotettu Raha-automaattiyhdistyksen ja Uudenmaanliiton maakunnan kehittämisrahan tuella. Niitä voi tilata maksutta Väestöliiton Kotipuusta: puhelin (09) 2280 5141 tai (09) 2280 5143 tai sähköpostitse kotipuu@vaestoliitto.fi. Vihkosia ja niiden suomenkielisiä versioita voi myös tulostaa internetistä: www.vaestoliitto.fi > Kotipuu > materiaalit.

Suomea osaavat, muunkieliset maahanmuuttajat voivat tulostaa internetistä myös selkosuomelle muokatun version.

Lisätiedot: projektipäällikkö
Anne Alitolppa-Niitamo, Kotipuu
(09) 2280 5142, sähköposti:
anne.alitolppa-niitamo@vaestoliitto.fi

Uusi ETNO muotoutuu

Teksti Joel Ormala

Valtioneuvoston asetus uudesta Etnisten suhteiden neuvottelukunnasta tuli voimaan maaliskuun alussa. Maaliskuun aikana etnisille vähemmistöille on järjestetty tiedotustilaisuuksia jäsenhausta. Valintaprosessi on paraikaa täydessä käynnissä. Mutta mitä tapahtuu jäsenten nimeämisen jälkeen?

Uusi Etnisten suhteiden neuvottelukunta (ETNO) koostuu yhdestä valtakunnallisesta ja kolmesta alueellisesta elimestä. Nimensä mukaisesti ETNO:n tarkoitus on toimia hyvien etnisten suhteiden puolesta. ETNO:lla on neljä päätehtävää:

- edistää etnisiä suhteita kantaväestön ja etnisten vähemmistöryhmien välillä sekä vähemmistöryhmien kesken luomalla positiivista vuorovaikutusta

- toimia neuvoa-antavana elimenä valtionhallinnolle antamalla lausuntoja valmisteilla olevista asioista

- edistää etnisten vähemmistöjen järjestötoimintaa

- tuoda esille etnisten vähemmistöjen kysymyksiä ja niiden tärkeyttä mediatapahtumien ja muun julkisuuden avulla.

Avoin kysymys kuitenkin vielä on, millä käytännön toimilla tavoitteisiin päästään.

Tärkeä rooli

– Uusi neuvottelukunta tekee itse oman toimintasuunnitelman asetuksen puitteissa ja päättää, miten tavoitteita lähdetään toteuttamaan, kertoo työministeriön erikoissuunnittelija **Meri-Sisko Eskola**, joka tulee toimimaan neuvottelukunnan työjaoston puheenjohtajana.

Työjaoston tehtävä on koordinoita ETNO:n eri elimiä ja vastata niiden toimintaan liittyvästä valmistelutyöstä. Työjaoston jäsenet valitaan valtakunnallisesta neuvottelukunnasta.

– Työjaostolla ja alueellisilla neuvottelukunnilla on erityisen tärkeä rooli myös silloin, kun on reagoitava ajankohtaisiin asioihin valtakunnallisen neuvottelukunnan kokousten välillä.

Eskolan mukaan alueellisilla neuvottelukunnilla on periaatteessa samat tavoitteet kuin valtakunnallisella, mutta käytännös-

sä ne voivat sovittaa toimintansa alueelle ominaiseen tilanteeseen. Itä-Suomen läänin, Länsi-Suomen läänin sekä Oulun ja Lapin läänien alueiden tilanteet eroavat toisistaan huomattavasti, eikä olisi mielekästä, että niissä toimivat neuvottelukunnat toimisivat täysin samalla tavalla.

Kukin alueellinen neuvottelukunta tekee myös oman toimintasuunnitelmansa.

– Etelä-Suomen läänin alueelle ei perusteta omaa neuvottelukuntaa osaltaan resurssipulan ja toisaalta kunnissa jo olemassa olevien vaikutuskanavien takia, Eskola toteaa.

Haasteellista toimintaa

Mielenkiintoista on, miten neuvottelukunnan työ tulee muotoutumaan käytännössä. Neuvottelukunnan painoarvo sekä mahdollisuudet vaikuttaa julkiseen keskusteluun ja päätöksentekoon riippuvat suuressa määrin jäsenistön tarmokkuudesta, yhteistyökyyvystä sekä neuvottelukunnan uusien työmuotojen toimivuudesta.

Viranomaisilla ja vähemmistöjen edustajilla on usein hyvin erilaiset lähtökohdat osallistua neuvottelukuntatyöhön. Viranomaisilla on yleensä pitkä kokemus työryhmätyöstä ja hyvät kokous-

kielitaidot. Harvat vähemmistöjen edustajat sen sijaan toimivat järjestöissään palkattuina työntekijöinä, vaan vapaaehtoisina järjestötoimijoina.

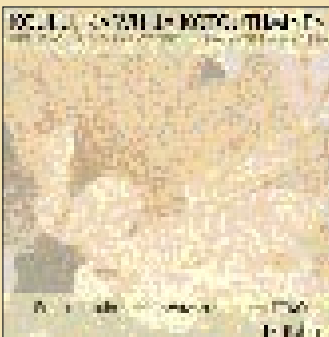
– Uskon, että yksi suurimmista haasteistamme on, miten niin moninaisen taustan omaavien edustajien näkemykset ETNO:n tavoitteista saadaan yhdistettyä niin, että neuvottelukunta voi ryhtyä niitä toteuttamaan, Meri-Sisko Eskola sanoo.

– Viranomaisille erityisen haasteellista tulee varmaankin olemaan asioiden valmistelu niin, että niitä voidaan kommentoida jo idea-vaiheessa.

Usein viranomaistyössä kokouksiin nimittäin tuodaan niin valmiit ehdotukset, että niihin korkeintaan tehdään käytännöllisiä muutoksia.

Vähemmistöjen edustajilta Eskola toivoo erityisesti paneutumista ja pitkäjänteisyyttä, vaikka neuvottelukunnan vaikutuskanavat voivat välillä tuntua epäsuorilta ja abstrakteilta. Vaikuttaminen tapahtunee paljolti myös julkisen keskustelun ja yksittäisten henkilöiden kautta. Avainasemassa ovat myös eduskuntapuolueiden edustajat, jotka istuvat sekä ETNO:ssa että monessa muussa päätöksä tekevässä pöydässä. □

Koulu, kasvu ja kotoutuminen -julkaisu ilmestynyt

Etnisten suhteiden neuvottelukunnan teettämä cd-rom -julkaisu *Koulu, kasvu ja kotoutuminen* – peruskoulu monimuotoistuvassa yhteiskunnassa on ilmestynyt.

Se on suunnattu erityisesti monikulttuurisuutta käytännössä kohtaaville koulun työntekijöille. Raportti perustuu tutkija Silvain Sagnen selvitykseen *Study on Minority Pupils and School Communities in Espoo, Helsinki and Vantaa*.

Tilannekartoituksen sekä teemakohtaisen kehittämisohdotusten lisäksi julkaisussa esitellään monikulttuuriseen kouluun sopivia menetelmiä kuten konfliktinratkaisun tekniikan opiskelua, palautelaatikon käyttöä, linkityön toteuttamista ja vanhempien sitouttamisen menetelmiä.

Lisäkappaleita ja lisätietoja saa Etnisten suhteiden neuvottelukunnalta etno@mol.fi, puh. 010 60 48096 tai 010 60 48095.

Monitorin sarjassa Esineen kertomaa esitellään omistajaansa uuteen kotimaahan seurannut tärkeä muisto ja siihen liittyvä tarina.

Yoko Kovanen löysi taulusta oman lapsuutensa tarinan

Teksti ja kuvat Tuula Ainasoja

Helsingin Vuosaaren kerrostaloasunnon seinällä olevasta öljyvärimaalauksesta näkee heti, että se ei ole mikään tusinataulu. Siinä on sitä jotakin.

Taulu on tehty erikoisella tekniikalla: öljyväreihin on yhdistetty taidolla kankaanpaloja, niin että teos vaikuttaa tilkkutyöltä. Kauniin sävyisistä väreistä ja kiehtovasta aiheesta ikään kuin hohtaa taulun tarina, jonka sen onnellinen omistaja kertoo ilomielin jokaiselle kotinsa kynnyksen yli astuneelle.

– Taulu kertoo minun lapsuustani, pienenä minua kuljetettiin kamelin selässä niin kuin taulussa

on kuvattu. Tyttäreni Roosa sanoo, että taulussa oleva vauva on jopa ihan minun näköiseni pyöreänaama, **Yoko Kovanen** sanoo iloisesti naurahtaen.

Kovanen syntyi vanhan Silkkitien varrella, Tarazin kaupungissa Kazakstanissa lähellä Kiinan rajaa. Kamelin selässä keikkuvassa kehossa pienokaista kuljetettiin usein, kun perhe matkasi kesäpaikan ja kaupunkiasunnon väliä. Äitinsä puolelta Yokossa virtaa tiibe-

tiläistä verta. Kazakstanilainen isä koki monen muun maanmiehenä tavoin Stalinin vainot vankilaa myöten. Isän palattua kotiin vuonna 1957 perheessä alkoivat puhalttaa uudet tuulet.

– Kun isäni palasi vankeudesta, hän sanoi äidilleni, että nyt aloitetaan kaikki alusta, nautitaan elämästä ja ollaan onnellisia. Kun minä sitten synnyin vuotta myöhemmin, minulle annettiin nimeksi Onnenkukka ja tästä alkoivat meidän perheen hyvät vuodet.

Sittemmin Yokoksi nimensä muuttaneen Onnenkukan isä sai hyvän työpaikan kolhoosin johtajana ja perhe vaurastui. Kaikkea tarpeellista ja tarpeetonkin oli yllin kyllin, niin että siitä riitti köyhien sukulaistenkin avustamiseen. Näin koko suvun kunnia kyettiin säilyttämään.

Vaurauden ja onnellisten vuosien jälkeen oli kuitenkin tulossa jälleen kovia aikoja sekä surua ja murhetta. Yoko sairastui teini-ikäisenä syöpään, ja koska lääkärit antoivat hänelle 'kuolemantuomion', hän päätti viimeisenä tekonaan lähteä Moskovaan, unelmiensa kaupunkiin.

Moskovan kohtalokkaat vuodet

Yoko Kovanen oli jo nuorena päättäväinen ja jääräpäinenkin oman tiensä kulkiija. Hän ei jäänyt odottamaan kuolemaansa vaan päätti ottaa härkää sarvista ja tutustua sairauteensa kunnolla. Hän sai työpaikan moskovalaisen sairaalan siivoojana ja sittemmin hän pääsi fysioteriseen sairaanhoitajakouluun. Sinikäs nuori nainen oppi vaadittua enemmän, sillä hän halusi ennen kaikkea tietää miten sairaus syntyy ja miten se voitetaan.

Lopulta Kovanen kykeni hoitamaan itsensä terveeksi yhdistämällä tietoaan länsimaisesta lääketieteestä perinteisiin tiibetiläisiin hoitotaitoihinsa. Äidin puolelta hänen sukunsa naiset olivat olleet jo neljässä polvessa kansanparantajia ja vähitellen myös Kovalalle vahvistui, että hän oli perinyt esiäitiensä parantavat kädet. Hänen äitinsä oli opettanut hänelle nikamakäsittelyhierontaa, joka perustuu vuosisatojen kokemuspohjaiselle tiedolle käsien hoitotaidoista. Tältä pohjalta Yoko pystyi hoitamaan ihmisten kipuja ja vaivoja niin ansiokkaasti, että pian hänen taidoistaan tiedettiin Moskovassa.

Moskova koitui muutenkin Yoko Kovalan kohtaloksi, sillä kesällä 1987 hän tapasi Hotelli Metropolin saneeraustyössä olleen **Hannu Kovalan**. Siro tumma aasialaisprinsessa ja vahva vaalea viikinki rakastuivat tulisesti. Hannu Kovanen toi nuorikkonsa 16 vuotta sitten Suomeen.

Yoko Kovanen on perinyt parantavat kädet tiibetiläisiltä esiäideiltään.

Juuret eivät saa unohtua

Suomeen asetuttuaan Yoko Kovanen elämä on ollut vaiherikasta ja haastavaa. Ennestään kolme kieltä taitanut nuori nainen oppi nopeasti suomea, jota hän puhuikin alusta alkaen nyt 15 vuotiaan tyttärensä kanssa. Alkuvuodet perhe asui Jyväskylässä, jossa Kovanen hoiti suomalaisten kipeytyneitä lihaksia ja nikamia. Hän hankki suomalaisen hierojan pätevyyskoulutuksen, mutta koska hänellä ei ole suomalaisen hierojan voimia hennoissa käsissään, hän käytti mieluiten perinteistä kiinalaista 'jalkatekniikkaa' nousemalla lattialla makaavan asiakkaan selän päälle.

Nykyään Yoko Kovanen on yksi maamme tunnetuimmista kansanparantajista, sillä hänen parantavat kätensä ja luonnonmukaiset hoitomuotonsa ovat tulleet monille tutuiksi ympäri maata. Arvostettuna kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin asiantuntijana hän yrittää lannistaa suomalaisten elintasosairauksia.

– Länsimaalaisille ihmisille suurin sairauksien aiheuttaja on stressi. Ihmiset eivät osaa rentoutua kunnolla eivätkä he nuku tarpeeksi. Lisäksi heidän elintapansa ja ruokailutottumuksensa myrkyttävät suolistoa ja elimistöä niin paljon, että melkein jokaisella on fyysisiä oireita, Kovanen sanoo ja kertoo, että hän on pystynyt kohentamaan monen hänen hoitoonsa hakeutuneen vointia ratkaisevasti säännöllisen suolihuuhtelun avulla.

Suolihuuhtelu on ikivanha hoi-

tomuoto ja Kovanen oppien mukaan se on kuin terveyden ja hyvinvoinnin juuristo, jota hoitamalla kasvista voi kasvaa kaunis ja terve yksilö. Hänelle opetettiin jo nuorena, miten tärkeää ihmiselle on huolehtia juuristaan.

– Eihän kukkakaan voi kukkia, jos sen juuret ovat vaurioituneet.

Hyvinvoinnin lähettiläs hoitaa myös omia sukujuuriaan. Yhdellä monista matkoistaan entiselle

kotiseudulle hän törmäsi muistojensa seinätauluun. Kun Kovanen astui erään nuoren taiteilijan näyttelytiloihin, tuossa tuokiossa hänen silmänsä iskeytyivät erään öljyvärimalaukseen. Se esitti juuri niitä lapsuudenmuistoja, joita hän oli vuosikymmenet kantanut sydämessään.

– Tunsin oikein kylmät väreet selkänahassani, kun näin taulun. Tiesin heti, että tämä taulu minun

on saatava mukaani Suomeen.

Se olikin helpommin sanottu kuin tehty. Kazakstanin valtio ei niin vain hyväksy taideteosten viemistä maasta, mutta lopulta taulu saatiin Suomeen. Nyt olohuoneen seinälle kunniapaikalle ripustettu taideteos muistuttaa joka päivä Yoko Kovasta siitä, että hän on saanut viettää onnellista elämää Suomessa kaikkien tuskaisten ja vaikeiden vuosien jälkeen. □

Kamelin selässä oleva pienokainen on kuin Yoko Kovanen vastasyntyneenä, jolloin hänelle annettiin nimeksi Onnenkukka.

Lumoojatar lumeaviossa

Vuodet vallankumouksen jälkeenkin

olivat Venäjällä levottomia, koska sisällissodan loputtua bolshevikeilta kului aikaa saada rautainen ote. Pyrkimys länteen suurten pakolaisaaltojen loputtua eli sitkeänä, jolloin käytettiin yhä tuttuja keinoja. Eräs kelvollinen oli lumeavioliitto, jos vain löytyi suomalainen osapuoli.

Keisarillisen balettikoulun käynyt Elisabeth Apostoli osasi paitsi tanssia myös tanssittaa miehiä. Ensimmäisen avioliiton hän solmi runsaasti alle parikymppisenä vielä koulua käydessään hurmaavan luutnantti Konstantin Apostolin kanssa, mutta mies kuoli kumouksen pyörteissä. Menetettyään isänsäkin väkijoukon jalkoihin ja äitinsä löydettyä suomalaisen aviomiehen Elisabeth eli Lilinka turvautui Kirov-teatterin eli aikaisemman ja myöhemmän Mariinskin tanssijaan Mihail Sergejeviin. Vaikka Misha oli vielä naimisissa, hän alkoi viettää Lilinkan kanssa yhteiselämää esiintyen ympäri valtakuntaa.

Vähitellen Lilinka alkoi katsella mahdollisuuksia Venäjältä poistumiseen. Kuin tilauksesta näköpiiriin ilmaantui suomalainen antiikkikauppias ja vakavarainen vanhapoika Adrian Laurén, jota ballerina siekailematta kosi. Paperit avioliittoon järjestettiin pikaisesti, kuten myös matka Suomeen Mishan jäädessä asemalle suoremaan. Jos oli saanut balettioppinsa Pietarissa, tieto oli mahdollista myydä lännessä. Vaikka monen tanssijan matka johtikin kauas, Suomeen olivat jo kotiutuneet pianisti, tanssija ja myöhemmin oopperan balettimestari George Gé sekä ballerina Mary Paischeff.

Aluksi Elisabeth vietti joutilaan rouvan elämää, mutta alkoi treenata jälleen balettia. Ensiesityksen jälkeisissä juhlissa tapahtui

kuitenkin onnettomuus, kun kavaljeeri ei saanut häntä kiinni näytöshypystä. Seurauksena ballerinalta repesi maksa ja tanssiminen loppui. Hän aloitti menestyksellisen uran opettajana saaden yhdeksi oppilaakseen Eva Hemmingin, joka kirjoitti opettajastaan kirjan Lumoojatar Pietarista.

Venäläinen seurapiiri oli Helsingissä vahva. Myös C.G. Mannerheim kutsui emigrantteja Kaivopuiston huvilaansa. Eräs vierailu päättyi huonosti, jos on uskomista tarinaan. Ballerinat Apostoli ja Paischeff eivät voineet sietää toisiaan. Paischeff lirkutteli koko illan Mannerheimin kanssa. Hän oli tuonut mukanaan rotan kokoisen sylkkoiransa, joka vahingossa kasteli silkkisohvan. Hämminkiä lisäsi isännän isokokoinen tanskandoggi ryntäämällä saliin. Se tarttui sylkkoiraa niskasta kiinni ja Elisabethin mukaan ”söi sen suuhunsa”. Ilta päättyi siihen.

Kun talvisota syttyi, Elisabeth pakeni kauhuissaan Ruotsiin. Avioeron hän oli ottanut heti Suomeen saavuttuaan ja löytänyt uuden rikkaan miehen, joka kuitenkin oli kuollut. Niinpä Elisabeth meni uudelleen naimisiin Laurénin kanssa. Tämän kuoltua hän harrasti vakavaisia ruotsalaisherroja näiden rouvien kauhuksi. Tanssinopettajan ura jatkui hyvällä menestyksellä.

Vähitellen Elisabeth uskalsi tehdä vierailuja myös Suomeen muiden matkojen ohella. Loppu oli silti surullinen, sillä hän eli yksin ja unohdettuna, joutui laitokseen ja tuskin tunnisti enää ystäviään Eva Hemmingiä ja Leif Wageria. Jälkisaädös oli omaisuuden ja korujen osalta täsmällinen. Lopulta vielä entinen ystäväpiiri jakoi kengät, puvut sekä muistot Pietarista iloisesti soristen. □

KIRJASTOSTA POIMITTUA

Monimuotoisen ja tasa-arvoisen työelämän kehittäminen.
Lue lisää kirjallisuutta Monitori-lehden aiheista.

Koonnut Nina Korhonen

Arbete till alla : en nordisk profil för en öppen europeisk arbetsmarknad. / Christofer Lindgren, Per Kongshøj Madsen -København : Nordiska Ministerrådet, 2003 -218 s. (NORD, ISSN 0903-7004 ; 2003:13) Pohjoismaiden vastaus työmarkkinoiden uusiin edellytyksiin ja haasteisiin. Sisältää paljon mielenkiintoista tietoa maahanmuuttajien tilanteesta ja mahdollisuuksista pohjoismaisilla työmarkkinoilla.

Barrierer på arbetsmarkedet for kvinner med innvandrerbakgrunn. Nordisk seminar, Oslo 3-4 februar 2003. -København : Nordisk Ministerråd , 2004. -56 s. (ANP ; 2004:706) Pohjoismaisessa seminaarissa pohdittiin maahanmuuttajanaisten osallisuutta ja osallistumista työmarkkinoilla sekä miten naisten asemaa voitaisiin parantaa.

Integrering av invandrare : rollen av bedömning av tidigare utbildning och arbetslivserfarenheter i Norden. -København : Nordisk Ministerråd , 2004. -66 s. (TemaNord, ISSN 0908-6692 ; 2004:560) Avainkysymyksiä on, miten maahanmuuttajien aikaisemmat opinnot ja työkokemus voidaan arvioida ja huomioida pätevytenä työmarkkinoilla. Yhteisen mallin kehittäminen helpottaisi maahanmuuttajien opiskelu- ja työmahdollisuuksia Pohjoismaiden välillä. Mm. näitä asioita käsiteltiin Suomessa järjestetyssä pohjoismaisessa viranomaista-paamisessa.

Jaakkola, Timo: Maahanmuuttajat ja etniset vähemmistöt työhönotossa ja työelämässä. -Helsinki : Työministeriö, 2000. -138 s. + liitt. (Työpoliittinen tutkimus, ISSN 0787-9458 ; 218)

Osa I: Kahdesti kahtia jakautunut työvoima. Etniset vähemmistöt työhönotossa ja työelämässä.

Osa II: Luotettavuuden haaste. Haastattelututkimus afrikkalaisten ja aasialaisten maahanmuuttajien työhönpääsymahdollisuuksista Suomessa.

Tutkimuksessa selvitetään etnisten vähemmistöjen eli maahanmuuttajien ja romanien pääsyä työelämään ja heidän kokemuksiaan työelämässä. Tutkimuksessa etsitään syitä työhön pääsyn estymiselle ja pyritään kartoittamaan keinoja, joilla työllistyminen on onnistunut.

Kirton, Gill - Greene, Anne-Marie: The Dynamics of Managing Diversity : a Critical Approach. -repr. -Oxford : Butterworth-Heinemann, 2001. -282 pp.

Teos tarjoaa selkeät käsitteelliset työkalut monimuotoisen työelämän sosiologiseen analysointiin.

Maahanmuuttajien palvelujen kehittäminen työvoimatoimistossa : MaaTyö -projektin raportti. -Hki : Työministeriö, 2003. -Ulkoasu:65 s. + 51 s. (Työhallinnon julkaisu = Publication of labour administration, ISSN 0787-9393 ; 323)

Maahanmuuttajien täysimääräinen osallistuminen yhteiskuntaan ja työelämään on yksi työhallinnon kehittämishaasteista. Työministeriön asettaman "Maahanmuuttajien palvelut työvoimatoimistoissa (MaaTyö)" -projektin tavoitteena on ollut kehittää maahanmuuttaja-asiakkaita varten työvoimatoimistojen yhteinen palvelumalli.

Matinheikki-Kokko, Kaija - Koivumäki, Kai - Kuortti, Katja: Maahanmuuttajien uraohjauksen kehittäminen. Hki: Työministeriö, 2003. -56 s. (Työpoliittinen tutkimus, ISSN 0787-9458 ; 253)

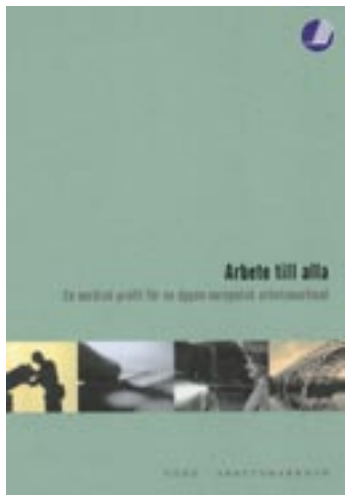
MaaTyö -projektiin liittyvä erillinen raportti, jossa kerrotaan korkeasti koulutettujen maahanmuuttajien ryhmäohjauksokokeilusta ja pohditaan hankkeesta saatujen kokemusten valossa monikulttuurista ohjauskompetenssia ja sen kehittämistä.

Migrants, minorities and employment: exclusion, discrimination and anti-discrimination in 15 member states of the European Union / European Monitoring Centre on Racism and Xenophobia -Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 2003. - 127 pp.

Vertaileva tutkimus maahanmuuttajien ja vähemmistöjen asemasta Euroopan Unionin jäsenmaiden työmarkkinoilla. Tutkimus sisältää myös hyviä käytäntöjä ja toimenpidesuosituksia.

Paananen, Seppo: Suomalaisuuden armoilla : ulkomaalaisten työnhakijoiden luokittelu. -Hki : Tilastokeskus, 1999. -152 s. (Tutkimuksia, ISSN 0355-2071 ; 228)

Väitöskirjatutkimus, johon on haastateltu työmarkkinoiden avainhenkilöitä – portinvartijoita, jotka voivat vaikuttaa maahanmuuttajien työnsaantiin. Tutkimuksessa tarkastellaan mm. mitä seikkoja, portinvartijat pitävät keskeisinä arvioidessaan maahanmuuttajatyönhakijoiden työaitoja sekä mikä vaikutus tällä on maahanmuuttajien pääsyn työmarkkinoille.

KOTOUTUMINEN? RASISMI? KULTTUURI? TYÖ? IHMISOIKEUDET? KAIPAATKO TIETOA MAAHANMUUTTAJISTA?

Maahanmuuttokirjasto Työministeriö/Eteläesplanadi 4, PL 34, 00023 Valtioneuvosto

Kirjaston käyttöoikeus on viranomaisilla, tutkijoilla sekä maahanmuuttajatyötä tekeville henkilöillä.

Yhteyshenkilö: suunnittelija Nina Korhonen

puh. 010 60 48091, s-posti: nina.korhonen@mol.fi.

Aukioloajat: tiistaisin klo 10.00-13.00 ja torstaisin klo

12.00-15.00 (huom! tarkista aukioloajat lomakausien

yhteydessä!)

Katso kirjaston uutuuksiluettelo Internetistä:

www.mol.fi/migration

MAAILMA KYLÄSSÄ HELSINGISSÄ

Helsingin Kaisaniemessä ja Rautatientorilla 28.-29.5. 2005 järjestettävän Maailma kylässä -festivaalin ulkomaisina pääesiintyjinä nähdään muun muassa Latinalaisessa Amerikassa huippusuosittu chileläinen reggaebändi Gondwana sekä espanjalainen välimeren musiikkiin eri tyylejä yhdistävä Cheb Balowski.

Kymmenen vuotta täyttävä koko perheen festivaali tuo toukokuun lopussa Helsinkiin musiikkia, tanssia, teatteria, näyttelyitä, työpajoja, eksoottista ruokaa ja kehitysyhteistyötä tukevan kansalaistoiminnan koko kirjon. Ilmaifestivaali on Suomen suurin maahanmuuttajatapahtuma ja sen arvioidaan kokoavan viikonlopun aikana yli 50 000-60 000 kävijää.

Kansainvälisistä musiikkivieraista nimekkäin on chileläinen reggaebändi Gondwana, joka tulee ensivierailulle Suomeen. Neljä levyä julkaissutta Gondwanaa pidetään Latinalaisen Amerikan ykkösnimenä reggae-piireissä. Viimeisimmällä Crece-levyllä kappale Polución ottaa kantaa ilman saastumiseen: ympäristö onkin Maailma kylässä -festivaalin pääteema tänä keväänä.

Toinen festivaalilla Suomen ensiesiintymisensä tekevä ryhmä on espanjalainen Cheb Balowski. Yhtyeen uusimmalla, Plou plum -pitkäsoitolla yhdistellään toisiinsa niin rockia, skata kuin perinteistä espanjalaista flamenco-musiikkia. Myös arabialaiset rai-vaikutteet tulevat selvästi esille.

Suomen vientituotteita

Suomen musiikin omintakeisimpiin vientituotteisiin kuuluva Värttinä saapuu festivaalille Euroopan kiertueeltaan.

Yhtye säveltää parhaillaan yhteistyössä tunnetun intialaisen Bollywood-elokuvamusiikin säveltäjän A.R. Rahmanin kanssa musiikkia J.R.R. Tolkienin Taru sormusten herasta -kirjan näyttämöversioon. Musikaalin maailman ensi-ilta on Torontossa Kanadassa keväällä 2006. Lisäksi Värttinä valmistelee kymmenettä studiolevyään, joka ilmestyy elokuussa.

Kimmo Pohjonen on yksi Suomen erikoisimmista ja monipuolisimmista muusikoista. Hän soittaa harmonikkaa niin suurella intohimolla ja antaumuksella, että hänen musiikkiaan ei turhaan kutsuta ilmiömäiseksi. Pohjosen lavaesiintymisessä panostetaan niin musiikkiin kuin visuaaliseen puoleen, valoihin ja esiintymisasuihin. Pohjonen onkin tehnyt esityksissään yhteistyötä visuaalisten taiteilijoiden kuten multimediataiteilija Marita Liulian ja koreografi Jorma Uotisen kanssa. Maailma kylässä -festivaalilla esiintyy aina yllättävä Kimmo Pohjonen Kluster -kokoontulo.

Yli 200 kumppania

Maailma kylässä -festivaalin pääjärjestäjä on Kehitysyhteistyön palvelukeskus Kepa ry, joka on yli 250 kehitysyhteistyötä tekevän tai muuten kehitysmää- ja globaaliky- symysten kanssa työskentelevän suomalaisen kansalaisjärjestön kattojärjestö. Kepan toimintaa tuetaan ulkoasiainministeriön kehitysyhteistyömäärärahoista. Muita yhteistyökumppaneita on festivaalilla mukana yli 200: runsaat 180 kansalaisjärjestöä sekä oppilaitoksia, museoita, viranomaisia ja yrityksiä. Festivaalin kotisivu www.maailmakylässä.fi

PERULAINEN DR. LUCY LOPEZ PAINOTTAA YHTEISTYÖTÄ KEHITYSYHTEISTYÖSSÄ

Kesälukioseuran 40-vuotisjuhlaseminaarin juhlavieras Dr. Lucy Lopez Perusta toi esimerkkejä onnistumisista ja haasteista, joita hän on kokenut työssään USaid:lla Perussa. Dr. Lopez kertoi juuri päättyneestä tyttöjen koulutuksen edistämiseen liittyvästä projektista. Hän mainitsi ongelmia hankkeiden kepea-alaisuuden ja kertoi, miten he ovat paikallisella tasolla nyt ymmärtäneet monialaisuuden tarpeen. Käytännön esimerkkinä hän mainitsi, että usein lapset ovat liian aliravittuja kyetäkseen käymään koulua ja, miten terveydenhuollon edistäminen ja naisten itsetunnon tukeminen vähentää teiniraskauksien määrää ja samalla lapsikuolleisuutta. Projektien todelliset vaikutukset jäävät pieniksi, jos ongelmia ei lähdetä purkamaan niiden ytimestä. Sillä millainen asema äideillä ja naisilla on perheessä ja koko kyläyhteisössä on iso vaikutus lasten, varsinkin tyttöjen tulevaisuudelle. Dr. Lopez luennoi Helsingin yliopistolla, opettajankoulutuslaitoksella 2.3.2005 ja Kesälukioseuran 40-vuotisjuhlaseminaarissa, Hanaassa 3.3.2005. Dr. Lopezin vierailuun saatiin tukea Ulkoasiainministeriöltä.

*Heidi Toivanen
Koulutussuunnittelija
Kesälukioseura*

Gondwana esiintyy tänä vuonna Maailma kylässä -festivaaleilla.

VENÄJÄNKIELISTEN MAAHANMUUTTAJIEN YRITTÄJYYSVALMENNUS KÄYNNISTYY

Kouvolan Kasarminmäen Osaamiskeskus ja Helsingin yliopiston Koulutus- ja kehittämiskeskus Palmeneen Kouvolan yksikkö aloittavat syksyllä 2005 venäjänkielisille maahanmuuttajille suunnatun yrittäjyysvalmennuksen.

Koulutus on Kaakkois-Suomen työvoima- ja elinkeinokeskuksen rahoittamaa työvoimapolitiittista aikuiskoulutusta. Toteutuksesta vastaa alueellinen koulutuskonsortio. Valmennus toteutetaan yhteistyössä Kouvolan seudun ammattipiiston Liiketalousinstituutin, BIC Kymi yrityshautomoverkoston ja Teknologia-keskus Kareltekin kanssa.

Koulutusta järjestetään sekä Kouvossa että Lappeenrannassa. Hankkeessa alueen venäjänkieliset maahanmuuttajat nähdään resurssina, jota aiemmin ei ole osattu tarpeeksi käyttää hyödyksi. Kyseessä on pilottihanke, jonka avulla luodaan uutta alueellista tai kansainvälistä liiketoimintaa ja tuotetaan uudenlaisia osaajia suomalais-venäläisen yritys yhteistyön rekrytointitarpeisiin.

Koulutukseen sisältyy laaja hautomotyöskentelyvaihe. Kouvolan valmennuksen hakuaika päättyy 1.6.

Kouvossa koulutus alkaa 15.8.

Lappeenrannassa puolestaan hakuaika päättyy 1.8. ja koulutus alka 1.9.

Koulutuksiin haetaan työvoimatoimistojen kautta.

Lisätietoja hankkeesta: Projektipäällikkö Markku Nurminen, puh. 040-5886213, markku.nurminen@kouvolaregion.fi

JAAK KAPLINSKI KERTOI KULTTUURIN MERKITYKSESTÄ

Virolainen lehtimies, kirjailija ja esseisti Jaak Kaplinski luennoi Kesälukioseuran maaliskuussa järjestämässä Mikä on sivistyksen hinta -seminaarissa.

Kaplinski pohti kulttuuriperinnön siirtämistä. Jokainen kulttuuri vaikuttaa toiseen. Myös maahanmuuttajat, siirtolaiset, ovat vieneet kulttuuriperintöä maasta toiseen. Useat kulttuurit Euroopassa ovat siirtyneet siten, että valloittajat ovat sotien yhteydessä tuoneet oman kulttuurinsa ja opettaneet sen valloittamalleen kansalle. Jotkut kulttuurit onnistuvat pysymään kukoistavina valloittajistaan huolimatta. Vaikka roomalaiset valloittivat Kreikan, jäi Kreikan korkeakulttuuri alueella vallitsevaksi.

Lainakulttuuristakin voi tulla oma. Esimerkiksi Viron kuuluisat laulujuhlat ovat syntyneet vasta sen jälkeen, kun saksalaiset valloittajat toivat maahan kuorolaulun perinteen.

Mikä arvo kulttuurilla sitten on? Miksi opetamme lapsillemme omaa kulttuuria?

– Vieraantuminen on yksi maailman suurista ongelmista, Kaplinski sanoo.

Vieraantumisen aiheuttamat ongelmat ovat Kapliskin mukaan jo hyvin nähtävissä rikollisuutena ja riippuvuusongelmina. Äidinkieli on ihmiselle tärkeä, vastaahan se yhtä elämän tärkeimmistä suhteista, äidin ja lapsen. Kulttuuri on olemassa, etteivät ihmiset tuntisi itseään itselleen vieraiksi.

Annukka Lehto

Kuva: Futuremediabank

SYRJINNÄN POISTAMINEN KESKEISENÄ TEEMANA IHMISOIKEUSTOIMIKUNNASSA

Suomi aloitti vuoden alussa kolmivuotisen jäsenkautensa YK:n ihmisoikeustoimikunnassa oltuaan kymmenen vuotta tarkkailijana. Jäsenyys on Suomelle neljäs.

Ulkoministeri Erkki Tuomioja esitteli puheessaan 15. maaliskuuta ihmisoikeustoimikunnan 61. istunnossa Genevessä Suomen keskeisimmät tavoitteet ja painopisteet jäsenkaudellansa 2005-2007.

Tuomioja korosti lausunnossaan ihmisoikeuksien universaalisuutta ja tarvetta puuttua yksittäisiin maatilanteisiin. Tehokkuutta saataisiin ihmisoikeuskoneistoa virtaviivaistamalla. Samalla YK:ssa ihmisoikeuksille kuuluvaa painoarvoa tulisi heijastaa myös budjetissa.

Syrjinnän ehkäiseminen on ollut perinteisesti Suomelle tärkeä aihealue. Ihmiskaupan ja eritoten naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemisen toivotaan saavan laajempaa huomiota Suomen jäsenyyden myötä. Tuomiojan mukaan vakavaa syrjintää tapahtuu myös seksuaalisen suuntautumisen perusteella, mihin toimikunnan on puututtava. Tuomioja painotti myös vähemmistöjen ja alkuperäiskansojen osallistumisoikeuden vahvistamista. Esimerkillistä integrointityötä on tehty Euroopan romanifoorumissa. Ihmisoikeuksien toteutumista edistetään osallistumisella, kuten antamalla kansalaisjärjestöille laajempia vaikutusmahdollisuuksia.

Tuomiojan puhe on kokonaisuudessaan luettavissa ulkoministeriön verkkosivuilta <http://formin.finland.fi>

MONINAISUUS-SEMINAARI POHTI LAAJENTUMISEN HAASTEITA

Kohti aidompaa moninaisuutta Euroopassa -seminaarissa keskusteltiin EU:n laajentumisen tuomista haasteista rasmin ja etnisen syrjinnän vastustamiseen. Euroopan parlamentin jäsen Piia-Noora Kauppi (kok) esitteli EU:n syrjinnän vastaisia toimia.

Kauppi puhui EU:n syrjinnänvastaisesta toimintaohjelmasta, joka päättyy vuonna 2006. Sen puitteissa on tehostettu muun muassa syrjintään liittyvien tilastotietojen keruuta ja tutkimusta jäsenmaissa, tuettu Euroopan laajuisen kansalaisjärjestöverkkojen perustamista ja pyritty lisäämään tietämystä Euroopan laajuisista syrjinnän vastaisista toimista.

Yhdenvertaisuus ja yhdenvertaisuus työelämässä -direktiivit ovat EU:n tuoreimpia syrjimättömyyttä vahvistavia lainsäädäntötoimia. Uutena unionin käsitelyssä on Eurooppa-neuvoston ehdotus puitedirektiiviksi, jonka mukaan kaikissa jäsenvaltioissa kaikki rasistinen ja muukalaisviihamielinen käyttäytyminen on rikos, josta rangaistaan tehokkain, oikeasuhteisin ja varoittavin rangaistuksin, Kauppi kertoi.

Seminaarissa lanseerattiin myös vuosittain järjestettävä Media ja vähemmistöt -viikko. Viikkoa vietetään ensimmäisen kerran ensi vuonna. Seminaari pidettiin 21. maaliskuuta eli YK:n syrjinnän vastaisena päivänä Helsingissä. Sen järjestivät Kansainvälinen kulttuurikeskus Caisa ja ENAR-Finland.

Minna Suihkonen

Piia-Noora Kauppi puhui syrjinnästä.

NEUVONTAPISTE AUTTAA ARJEN ASIOISSA

Helsingin ulkomaalaispolitiikan tavoitteena on kaupungin muodostuminen kansainväliseksi ja monikulttuuriseksi, missä ulkomaalaiset ovat tasa-arvoisessa asemassa kaupungin palvelujen käyttäjinä. Lisäksi tavoitteena on ollut ulkomaalaisten mahdollisuus integroitua Helsinkiin niin, että he kuitenkin voisivat säilyttää oman kieli- ja kulttuuritaustansa.

Maahanmuuttajien neuvontapiste luotiin yhteistyössä maahanmuuttajien ja viranomaisten kanssa. Tavoitteena on auttaa maahanmuuttajia tiedon saamisessa ja kotoutumisessa Helsinkiin.

Neuvontapisteessä työskentelee neljä neuvojaa ja aulaisäntä, jotka ovat taustaltaan maahanmuuttajia itsekin ja puhuvat muun muassa venäjää, somalia, englantia, arabiaa ja turkkia. Suomalainen sosiaalialan ammattilainen vastaa pisteen toiminnasta. Neuvontapisteeseen voi saapua spontaanisti tai varaaamalla ajan haluamaltaan neuvojalta. Neuvojilla on myös puhelinpäivystysaika.

Neuvontapisteessä on myös kaksi asiakaspäätettä ja oppaita eri elämäntilanteisiin liittyen, kuten etuudet, oikeusturva, työllä, yrityspalvelut ja opiskelu.

Neuvontapiste löytyy osoitteesta Tallinnanaukio 1A (Helsinki). Se on avoinna asiakkaille arkisin klo 9-15.

UUSIA RAPORTEJA SIIRTOLAIUUSINSTITUUTISTA

Siirtolaisuusinstituutilla on ilmestynyt uusia raportteja. Maria Pikkarainen on tutkinut maahanmuuttajien työllistymistä ja heidän odotuksiaan työelämästä Suomessa (Web Reports No. 8 - Siirtolaisuusinstituutti 2005).

Työministeriö on julkaissut Etnisten suhteiden neuvottelukunnan (ETNO) tutkimus- ja tilastojaoston

toimeksiantona laaditun kartoituksen vuosina 1999-2004 valmistuneista ja vuonna 2004 tekeillä tai suunnitteilla olleista muuttoliike- ja etnisyytutkimuksista Suomessa. Kartoituksen on tehnyt muuttoliikkeiden asiantuntija Jouni Korkiasaari Siirtolaisuusinstituutista. Siihen sisältyy myös aihepiiriä koskeva tilastokatsaus, jonka on laatinut kehittämispäällikkö Mauri Nieminen Tilastokeskuksesta. Muuttoliikkeet ja etniset vähemmistöt Suomessa 1999-2004 –julkaisun (130 sivua) voi ladata internetistä osoitteesta http://www.mol.fi/mol/pdf/fi/06_tyoministerio/06_julkaisu/07_julkaisu/thj343.pdf

Siirtolaisuusinstituutti on muuttoliikkeiden tutkimiseen ja dokumentointiin erikoistunut laitos. Sen päätoimipaikka sijaitsee Turussa ja alueellinen palvelupiste, Pohjanmaan aluekeskus, Seinäjoella. Lisätietoja: www.migrationinstitute.fi

VUODEN 2005 PAKOLAINAINEN: AMRAN MOHAMED AHMED

Suomen Pakolaisavun hallitus on myöntänyt vuoden 2005 Pakolaisnainen -kannustus-palkinnon somalia-laissyntyiselle Amran Mohamed Ahmedille, 50. Järjestön mielestä Amran on loistava esimerkki vahvasta, aktiivisesta ja rakastavasta pakolaisnaisesta, joka on löytänyt oman paikkansa suomalaisessa yhteiskunnassa ja ajaa rohkeasti pakolaisten asiaa. Amran on äiti, isoäiti ja oman äitinsä omaishoitaja. Hän on iäkkäiden maahanmuuttajien tulieluinen puolestapuhuja. Amran nousi yhteisönsä keulakuvaksi pian sen jälkeen, kun hän saapui Suomeen perheineen vuonna 1990.

Osuilla ja vahvoilla kannanotoillaan hän on saavuttanut myös somalimiesten arvostuksen.

Ahmed työskentelee luokanopettajana Hakunilanteen koulussa. Aiemmin hän on tehnyt töitä muun muassa pakolaisperheiden kotoutumista edistävissä hankkeissa Vantaan kaupungilla 2001-2003. Amran on toiminut myös sovittelijana somalialaistaustaisten lasten ja nuorten tukena.

Somalialaisnainen puhuu soljuvaa suomea. Hän kirjoittaa satuja ja runoja, ja on ollut mukana toimittamassa Yliopistopainon julkaisemaa runokokoelmaa Yhdeksän syysadetta (2002). Amran on myös vuosia toimittanut somalikielistä perheradio-ohjelmaa paikallisradiossa.

Lukemista

KUUNTELE NUORIA NAISIA

Helsingin Tyttöjen Talo on julkaissut kirjan Kuuntele minua!, jossa kuvataan nuorten naisten elämää monien kulttuurien Suomessa. Kirjassa nuorille on annettu puheenvuoro kertoa omasta elämästään. Mukana on myös aikuisten puheenvuoroja; muun muassa toimittaja Umayya Abu-Hannahin. Kirjan loppuosaan on koottu ihmisoikeuksiin, väkivaltaan ja lapsen oikeuksiin liittyviä tietoja ja neuvoja. Kirjan on toimittanut Lina Laurent. Sitä voi tilata hintaan 8 euroa+postikulut osoitteesta: Tyttöjen Talo, Porthaninkatu 2, 000530 Helsinki tai puhelimitse (09) 8240 5222. Katso lisää www.tyttojentalo.fi

MAAHANMUUTTAJAIN ELÄMÄSTÄ SUOMESSA

Työttömyyden vähentäminen on keskeinen asia suomalaisessa maahanmuuttopolitiikassa. Palkkatyötä tekevien maahanmuuttajien työmarkkina-asema on epävarmempi kuin suomalaisten palkansaajien. Tämä ilmenee Tilastokeskuksen julkaisemasta artikkelikokoelmasta Maahanmuuttajien elämää Suomessa (2005). Kirjassa tarkastellaan venäläisten, virolaisten, somalialaisten ja vietnamilaisten elämää 2000-luvun alun Suomessa. Kirjan artikkelit kertovat muun muassa kielitaidosta, sosiaalisista verkostoista, työstä, asumisesta ja juomatavoista. Raporttia voi tiedustella Seppo Paanaselta, puh (09) 1734 3420 tai seppo.paananen@stat.fi

RASISMI ON AJATUKSIA JA TEKOJA

Ihmisoikeusliiton julkaisema Rasismi ja etninen syrjintä Suomessa 2004 pohtii syrjinnän eri muotoja ja ilmenemistä. Aysu Shakirin ja Maippi Tapanaisen toimittama teos porautuu maahanmuuttajien ja etnisten vähemmistöjen asemaan ja ongelmiin suomalaisessa yhteiskunnassa.

Teoksessa käydään läpi vuoden 2004 kannalta ajankohtaisia säädöksiä ja toimenpiteitä, joilla rasismia on pyritään ehkäisemään. Kirjan loppuun on koottu rasisminvastaisia ja monikulttuurisia projekteja.

Lisätietoja osoitteesta www.ihmisoikeusliitto.fi

VIDEOITA KOMEETALTA

Viisi tarinaa

Tampereeläinen Kulttuuriosuuskunta Komeetta on tuottanut dokumentin viidestä Tampereella asuvasta kurdista. Viisi Tarinaa -dokumentissa päähenkilöt kertovat työstä ja arjesta, lähdöstä ja matkasta Suomeen sekä lyhyesti myös kurdien historiasta.

Kertojina ovat Paiman Karim, kotoutumisohjaaja SPR:n Kotopolkuprojektissa, Saadat Hosseini, laitostyöntekijä päiväkodissa, Rezgar Fatahi, muusikko, säveltäjä ja näyttelijä, Abdulkarim Hassan, tulkki ja Aziz Selim, taiteilija ja Kurdistanin entinen kulttuuriministeri. Dokumentin musiikkina on ehkä maailman ensimmäinen kurdilais-suomalainen laulu, jonka sanat on kirjoittanut runoilija ja Anwar Rashid (suom. Ireg Yousefi) ja sävellys on Rezgar Fatahin ja Esko Mäkinen yhteistyötä. Viisi Tarinaa on toteutettu yhteistyössä Pirkanmaan Taidetoimikunnan, Suomen Punaisen Ristin Kotopolkuprojektin sekä Tampereen Ammattikorkeakoulun taiteen ja viestinnän oppilaitoksen kanssa. Videon hinta on 35 euroa (sis. alv 22 %) plus postikulut. Se on valmistunut vuonna 2002 ja kestää noin 40 minuuttia. Saatavana myös englanniksi tekstitettyinä.

Videota voi tiedustella osoitteesta:

Kulttuuriosuuskunta Komeetta,

Esko Mäkinen, puh. 0400 999 050,

tilaukset@kulttuuriosuuskuntakomeetta.fi

WORLD SKILLS – AMMATTITAITOJEN MM-KILPAILUT HELSINGISSÄ 25.5.–1.6.2005

Joka toinen vuosi järjestettävissä WorldSkills -ammattitaitojen MM-kilpailuissa alle 23-vuotiaat nuoret ympäri maailmaa kilpailevat omaa ammattialaansa vastaavassa lajissa. Virallisia kilpailulajeja on 34, joiden lisäksi kilpaillaan viidessä näytöslajissa. Ne edustavat tekniikan, teollisuuden ja palvelujen aloja. Kilpailulajien ohella kansallisina näytöslajeina ovat metsäkoneenkäyttö, lähihoitajan työ ja somistus. Kilpailijoita saapuu lähes 40 maasta. Yhteensä heitä on noin 800. WorldSkills -ammattitaitokilpailut järjestetään ensimmäistä kertaa Pohjoismaissa. Tapahtumapaikaksi on valittu Helsingin Messukeskus. Ammattitaitojen MM-kilpailut ovat suurin Messukeskuksessa koostaan järjestetty tapahtuma, paikalle odotetaan noin 150 000 katsojaa.

Kisojen yhteydessä järjestetään messutyypinen Global Skills Village eli kansainvälinen kylä, joka kokoaa yhteen kisoihin osallistuvat jäsenmaat, ammattillisen koulutuksen asiantuntijat, opettajat, elinkeinoelämän edustajat ja muut ammatillisesta koulutuksesta kiinnostuneet tahot.

Opetushallitus järjestää kansainvälisen kylän ja siihen liittyviä seminaareja yhdessä Skills Finland ry:n kanssa. Global Skills Villagessa on mahdollisuus saada informaatiota eri maiden koulutuksesta, kuunnella luentoja ja nauttia pienistä eri maiden kulttuuriesityksistä.

Viralliset kisasivut löytyvät osoitteesta:
<http://www.wsc2005helsinki.com> ja
<http://www.worldskills.org>

2/2005

12. vuosikerta

MoniTorin on neljä kertaa vuodessa ilmestyvä maahanmuutto- ja pakolaisasioiden ammattilehti.

Julkaisija ja kustantaja

Työministeriö/Maahanmuuttoasiat

Postiosoite

PL 34

00023 VALTIONEUVOSTO

Käyntiosoite Eteläesplanadi 4

Puhelinvaihe 010 60 4001

Telekopio 010 60 47950

Kotisivu <http://www.mol.fi/monitori>

Toimitusneuvosto

Mervi Virtanen, puheenjohtaja, työministeriö

Rodney Dowling, ETNO

Meri-Sisko Eskola, ETNO

Eilina Gusatinsky, Spektr-lehti

Tuula Kanerva, opetusministeriö

Riitta Koponen, sisäasiainministeriö

Sirkku Päivärinne, työministeriö

Ilkka Rentola, ulkoasiainministeriö

Irmeli Tuomarla, työministeriö

Toimitus

Vastaava päätoimittaja/toimittaja

Irmeli Tuomarla TM/Julkaisu tiimi

Puhelin 010 60 47962

Sähköposti Irmeli.Tuomarla@mol.fi

Toimitussihteeri

Annukka Lehto/Unionimedia

Puhelin (09) 4133 4425

Sähköposti annukka.lehto@unionimedia.fi

Laskutus

Annukka Lehto/Unionimedia

PL 36

00441 Helsinki

Tilaukset ja osoitteenmuutokset

suoraan EDITAAN:

Edita Prima Oy/Rekisteripalvelut

PL 650

00043 EDITA

Puhelin 020 450 2455

Faksi 020 450 2452

Sähköposti: rekisteripalvelut@edita.fi

Edellisten numeroiden tilaukset

Tuula Mikkola TM/Maahanmuutto- ja työlupatiimi

Puhelin 010 60 47039

Sähköposti Tuula.Mikkola@mol.fi

Tilaus- ja palautekortti lehdessä

Tilaaajarekisteritietoja voidaan käyttää markkinoinnissa.

Julkaisu ehdot

Lehti pidättää itselleen oikeuden päättää julkaistavasta aineistosta. Toimitus ei vastaa lehdelle pyytämättä lähetetyn materiaalin säilyttämisestä eikä palauttamisesta. Ilmoituksista sovitaan erikseen päätoimittajan kanssa.

Lainaus

Lehden sisältö on vapaasti lainattavissa lähde mainiten. Jos lainaus koskee koko artikkelia, on otettava yhteys päätoimittajaan.

Seuraava numero

Nro 3/2005 ilmestyy syyskuussa. Siihen tarkoitettun aineiston on oltava toimituksessa 25.7.2005.

Taitto

suvi.sillanpaa@edita.fi

Edita Prima Oy

Kannessa

Martin Schamböck, Kuva Adolfo Vera

ISSN 1237-0029

Painopaikka

Edita Prima Oy, Helsinki 2005

HIRVIO

BY FABRIZIO SCARPATI

